

01-50-19

Broj: 04-2-07-10-77-2/15
Sarajevo, 28. 1. 2015. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

Predstavnički dom
n/r Šefiku Džaferoviću, predsjedavajućem

Dom naroda
n/r Predsjedavajućem

Trg Bosne i Hercegovine
SARAJEVO

PRIMLJENO: 29-01-2015			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
04/02	50-19	159/15	

B

Predmet: Izvještaj o provođenju Općih izbora 2014. godine, **dostavlja se**

Poštovani,

U prilogu Vam dostavljamo Izvještaj o provođenju Općih izbora 2014. godine u skladu s članom 2.9. tačka 16. Izbornog zakona BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 32/10, 18/13 i 7/14).

Centralna izborna komisija BiH je, na 8. sjednici održanoj 22. 1. 2015. godine, razmotrila i usvojila Izvještaj o provođenju Općih izbora 2014. godine. Izvještaj je podijeljen na dva dijela: Prvi dio – Provedba neposrednih izbora i Drugi dio – Provedba posrednih izbora. Nadalje, Izvještaj također sadrži i preporuku o dopuni Izbornog zakona BiH po hitnom postupku, izuzetno za ove izbore, radi popune nedostajućih delegata Kluba srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i preporuku za formiranje Interresorne (ekspertne) radne grupe za izmjene i dopune izbornog zakonodavstva.

Izvještaj o provođenju zakona iz nadležnosti Centralne izborne komisije BiH koji se odnosi na izvršenje zakonom utvrđenih nadležnosti Centralne izborne komisije BiH za period od 1. 1. 2014. do 31. 12. 2014. godine bit će Vam dostavljen krajem marta mjeseca 2015. godine.

S poštovanjem!

Predsjednik

Stjepan Mikić

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

IZVJEŠTAJ

O PROVOĐENJU OPĆIH IZBORA

2014. GODINE

Sarajevo, januar 2015. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

IZVJEŠTAJ
O PROVOĐENJU
OPĆIH IZBORA 2014. GODINE

Sarajevo, januar 2015. godine

© Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine 2015.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine dozvoljava reproduciranje ovog materijala uz navođenje vlasnika autorskih prava i u neizmijenjenom sadržaju. Zahtjevi u vezi sa autorskim pravima se mogu poslati Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine putem e-maila kontakt@izbori.ba ili na adresu Danijela Ozme 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

Danijela Ozme br. 7

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel. +387 (0) 33 251 300

Faks: +387 (0) 33 251 329

E-mail: kontakt@izbori.ba

Internet adresa: www.izbori.ba

SADRŽAJ

Uvod.....	11
1. PROVEDBA NEPOSREDNIH IZBORA.....	13
1.1. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH.....	13
1.2. Normativna djelatnost.....	13
1.3. Aktivnosti upisa birača u Centralni birački spisak za Opće izbore 2014. godine..	16
1.3.1. Objava Općih izbora 2014. godine.....	16
1.3.2. Ažuriranje Centralnog biračkog spiska.....	16
1.3.3. Upis birača u Centralni birački spisak koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovnim biračkim mjestima (redovni birači).....	18
1.3.4. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inostranstvu u Centralni birački spisak.....	18
1.3.5. Upis raseljenih osoba.....	21
1.3.6. Određivanje biračke opcije glasanja u Brčko distriktu BiH.....	21
1.3.7. Upis birača za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH.....	22
1.4. Koordinacija rada općinskih/gradskih izbornih komisija (OIK/GIK).....	23
1.5. Ovjera prijava političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2014. godine ..	24
1.5.1. Ovjera prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata.....	24
1.5.2. Ovjera prijava koalicija i listi nezavisnih kandidata.....	26
1.5.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidatskih listi za učešće na izborima.....	26
1.5.4. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidatskih listi za učešće na izborima – kompenzacijski mandati.....	27
1.5.5. Žrijebanje za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine.....	27
1.6. Obuka i edukacija izborne administracije.....	28
1.7. Edukativna i promotivno-informativna kampanja.....	29
1.8. Sigurnosni aspekti Općih izbora 2014. godine.....	30
1.9. Rad Glavnog centra za brojanje.....	30
1.10. Posmatrači izbornog procesa.....	32
1.10.1. Ocjena međunarodnih posmatrača.....	32
1.11. Dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine.....	33
1.12. Utvrđivanje izbornih rezultata.....	34
1.13. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju.....	35
2. PROVEDBA POSREDNIH IZBORA ZA ZAKONODAVNE ORGANE VLASTI.....	37
2.1. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH.....	37
2.1.1. Utvrđivanje i potvrđivanje rezultata, dodjela mandata.....	38
2.2. Vijeće naroda Republike Srpske.....	39
2.3. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH.....	39
2.4. Vijeće ministara BiH.....	40
3. Zaštita izbornog prava.....	40
4. Finansijske i logističko-operativne aktivnosti.....	45
5. Informatičko-tehnička podrška.....	45
5.1. Grafička priprema dokumentacije.....	46
6. Finansiranje izborne kampanje.....	46
6.1. Troškovi izborne kampanje.....	47
6.1.1. Limit na troškove kampanje.....	47
6.1.2. Struktura troškova izborne kampanje.....	47
6.1.3. Izvori finansiranja političkih stranaka.....	48
7. Zaključna razmatranja i preporuke.....	49

POPIS TABELA

Tabela 1	Broj upisanih birača na dan Općih izbora 12. 10. 2014. godine sa odzivom	str. 17
Tabela 2	Broj upisanih birača po kategorijama na dan Općih izbora 12. 10. 2014. godine sa odzivom	str. 17
Tabela 3	Pregled podnesenih prijava prema nivou vlasti	str. 25
Tabela 4	Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata za Opće izbore 2014. godine	str. 25
Tabela 5	Broj podnesenih kandidatskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine po nivoima organa vlasti	str. 27
Tabela 6	Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića po kategorijama	str. 31
Tabela 7	Broj podnesenih /ovjerenih kandidatskih listi za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i datum ovjere	str. 37
Tabela 8	Odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština kantona	str. 38

Uvod

1. Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, član 2.9 stav (1) tačka 16¹ utvrđeno je da Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Centralna izborna komisija BiH) podnosi godišnji izvještaj Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH) o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini, provođenju Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH) i inicira izmjene tog zakona.
2. Osim Izbornog zakona BiH, u nadležnosti Centralne izborne komisije BiH je i provođenje dijela Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine², kojim je Centralna izborna komisija BiH nadležna da ocjenjuje, na osnovu dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, da li kandidat za predsjedavajućeg, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara BiH ispunjava uslove za imenovanje kao i provedba Zakona o finansiranju političkih stranaka³.
3. Ovaj izvještaj obuhvata najznačajnije aktivnosti koje se odnose na provođenje Općih izbora 2014. godine u Bosni i Hercegovini.
4. Izvještaj je podijeljen na dva dijela: Prvi dio – Provedba neposrednih izbora i Drugi dio – Provedba posrednih izbora.
5. Izvještaj također sadrži i preporuku o dopuni Izbornog zakona BiH po hitnom postupku, izuzetno za ove izbore, radi popune nedostajućih delegata kluba srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i preporuku za formiranje Interesorne (ekspertne) radne grupe za izmjene i dopune izbornog zakonodavstva.
6. Centralna izborna komisija BiH je, na 8. sjednici održanoj 22. 1. 2015. godine, razmotrila i usvojila ovaj izvještaj koji se podnosi Parlamentarnoj skupštini BiH.

¹ Službeni glasnik BiH, broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13 i 7/14

² Službeni glasnik BiH, broj: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 87/07, 94/07 i 24/08

³ Službeni glasnik BiH, broj 95/12

1. PROVEDBA NEPOSREDNIH IZBORA

1.1. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH

7. U 2014. godini usvojene su izmjene i dopune Izbornog zakona BiH⁴ u smislu njegovog usklađivanja sa Odlukom Ustavnog suda BiH, broj: U - 4/11 od 27. 5. 2011. godine i 16. 1. 2013. godine koje se odnose na izbor članova iz izbornih jedinica za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH sa teritorije Republike Srpske (RS). Ovim izmjenama u Izbornom zakonu BiH izvršeno je usklađivanje naziva općina u RS u skladu s njihovim nazivima utvrđenim pozitivnim entitetskim Zakonom o teritorijalnoj organizaciji RS, koji je donesen u okviru ustavne nadležnosti entiteta. Usvajanjem ovih izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH stvoreni su uslovi za raspisivanje Općih izbora 2014. godine.

1.2. Normativna djelatnost

8. U 2014. godini, za potrebe održavanja Općih izbora, Centralna izborna komisija BiH je donijela niz podzakonskih akata:
 - Pravilnik o vođenju i upotrebi Centralnog biračkog spiska („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
 - Pravilnik o načinu provođenja izbora u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
 - Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu provođenja izbora u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
 - Pravilnik o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za učešće na neposrednim izborima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
 - Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
 - Pravilnik o izmjeni Pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 71/14),
 - Pravilnik o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za učešće na neposrednim izborima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
 - Uputstvo o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 7/14

- Uputstvo o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Uputstvo o dopuni Uputstva o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora („Službeni glasnik BiH“, broj 75/14),
- Uputstvo o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u BiH koji će se održati u nedjelju, 12. 10. 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Uputstvo o procedurama za rješavanje po prigovorima i žalbama podnesenim izbornim komisijama („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Uputstvo o dodjeli i prestanku mandata („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Uputstvo o izgledu i načinu ispunjavanja obrazaca izjave o imovinskom stanju („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Uputstvo o uslovima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Uputstvo o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u BiH obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Instrukcija o provedbi člana 11. Uputstva o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora („Službeni glasnik BiH“, broj 50/14),
- Uputstvo za primjenu člana 1.8 stav (4) i člana 1.3a stav (3) Izbornog zakona BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 90/14),
- Odluka o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 6/14),
- Odluka o dopuni Odluke o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 87/14),
- Odluka o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje za Opće izbore 2014. godine, broj: 05-1-07-11-627-1/14 od 19. 6. 2014. godine,
- Odluka o imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje, broj: 05-1-07-11-627-15/14 od 20. 8. 2014. godine,
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 14. 5. 2014. godine u 24.00 sata („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 28. 8. 2014. godine u 24.00 sata („Službeni glasnik BiH“, broj 70/14),
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 12. 10. 2014. godine u 24.00 sata („Službeni glasnik BiH“, broj 83/14),

- Odluka o visini naknade za rad članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u BiH – prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima u inostranstvu u kojima se planira organiziranje glasanja za Opće izbore u BiH 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 38/14),
- Odluka o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 67/14),
- Odluka o utvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska za birače koji će glasati putem mobilnog tima za Opće izbore 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 80/14),
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van BiH za Opće izbore 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 67/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 88/14),
- Ispravke odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 97/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Vijeće Naroda Republike Srpske („Službeni glasnik BiH“, broj 100/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske („Službeni glasnik BiH“, broj 100/14),
- Odluka o visini takse za ovjeru za učešće na Općim izborima 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 37/14),
- Odluka o dopuni Odluke o nazivima i oznakama osnovnih izbornih jedinica („Službeni glasnik BiH“, broj 87/14),
- Ovjerene kandidatske liste za učestvovanje na Općim izborima 2014. godine koji se održavaju 12. 10. 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 67/14).
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 06-1-07-1-27/15 od 18. 1. 2015. godine.
- Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 5 /15. godine.

1.3. Aktivnosti upisa birača u Centralni birački spisak za Opće izbore 2014. godine

1.3.1. Objava Općih izbora 2014. godine

9. Centralna izborna komisija BiH je 15. 5. 2014. godine, u skladu s članom 1.14 i članom 2.9 stav (1) tačka 2.a Izbornog zakona BiH, donijela Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine⁵, kao i Uputstvo o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 12. 10. 2014. godine (u daljnjem tekstu: Uputstvo o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti). Opći izbori 2014. godine se održavaju za sljedeće nivoe vlasti:

- Predsjedništvo Bosne i Hercegovine,
- Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine,
- Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine,
- Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske,
- Narodnu skupštinu Republike Srpske i
- Skupštine kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

1.3.2. Ažuriranje Centralnog biračkog spiska

10. Postupak vođenja Centralnog biračkog spiska i upisa birača u isti propisan je poglavljem 3. Izbornog zakona BiH – Birački spisak, te Pravilnikom o vođenju Centralnog biračkog spiska. Centralni birački spisak je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo u skladu s Izbornim zakonom BiH i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provođenja izbora u skladu sa zakonom, za provođenje referenduma, za provođenje opoziva izabranog zvaničnika i izbore organa lokalne samouprave u skladu sa zakonom. Centralni birački spisak je jedinstven, stalan i redovno se ažurira.
11. Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 14. 5. 2014. godine u 24.00 sata utvrđeno je da je ukupan broj birača upisanih u Centralni birački spisak **3.231.031**, po izbornim jedinicama.
12. Presjek stanja Centralnog biračkog spiska za potrebe provođenja Općih izbora 2014. godine, na osnovu člana 3.6 stav (2) Izbornog zakona BiH, izvršen je 28. 8. 2014. godine, a Odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 28. 8. 2014. godine donesena je 2. 9. 2014. godine prema kojoj je broj birača u BiH upisanih u izvode iz Centralnog biračkog spiska za Opće izbore 2014. godine **3.278.908**.

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 38/14

13. Navedeni podaci korišteni su za izradu Izvoda iz Centralnog biračkog spiska po biračkim mjestima koji su se koristili na dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine.
14. Presjek stanja Centralnog biračkog spiska je izvršen sa stanjem na dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine te je donesena odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska u koji je upisano **3.282.581 birača**.

Tabela 1 – Broj upisanih birača na dan Općih izbora 12. 10. 2014. godine sa odzivom

Izlaznost ukupno:	Pravo glasa (registrovano)	Glasalo	Odziv %
BiH	3.282.581	1.788.083	54,47%
FBiH	2.039.316	1.080.910	53,00%
RS	1.243.265	707.173	56,88%
<i>Prikaz za BDBiH je informativan i već je uključen u entitete prema opcijama</i>			
Brčko distrikt BiH	46.489	20.543	44,19%

Tabela 2 – Broj upisanih birača po kategorijama na dan Općih izbora 12. 10. 2014. godine sa odzivom

Kategorija	Broj birača	Odziv
Redovni birači	3.206.062	1.746.782
Birači koji glasaju lično	11.355	432
Birači koji glasaju u odsustvu	9.178	3.032
Birači registrovani za glasanje putem pošte	42.128	28.001
Birači registrovani za glasanje putem mobilnog tima	10.181	8.282
Birači registrovani za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH	245	138
Ukupan broj nepotvrđenih glasačkih listića	3.432	Potvrđeni glasački listići 1.416
UKUPNO	3.282.581	1.788.083

15. Najveći odziv birača u odnosu na broj upisanih birača zabilježen je u općini Trnovo (FBiH) u kojoj je od ukupno upisanih 2.482 birača na izbore izašlo 1.967 birača ili 79,25%, dok je najmanji odziv birača u odnosu na broj upisanih zabilježen u općini Dobretići u kojoj je od ukupno upisanih 2.010 birača na izbore izašlo 496 ili 24,68%.

1.3.3. Upis birača u Centralni birački spisak koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovnim biračkim mjestima (redovni birači)

16. Upis birača koji glasaju na redovnom biračkom mjestu vrši se sistemom „pasivne registracije“, odnosno sve osobe kojima se izda važeća lična karta države BiH automatski su upisane u Centralni birački spisak. Na osnovu odredbi člana 3.5 Izbornog zakona BiH, nadležni organ koji vodi registar građana dostavlja podatke za ažuriranje Centralnog biračkog spiska u skladu sa Zakonom o centralnoj evidenciji i razmjenu podataka.
17. Stanje Centralnog biračkog spiska i broj birača, te svi ostali neophodni podaci, utvrđuju se na osnovu podataka koji se, u skladu s Jedinstvenom metodologijom i programom obrade i vođenja evidencija Centralnog biračkog spiska, odnosno aktom kojim je utvrđena saradnja Centralne izborne komisije BiH i Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA), i preuzimaju se svakog prvog ponedjeljka u mjesecu ili u zavisnosti od potrebe.
18. Za potrebe provođenja Općih izbora 2014. godine izvršeno je ažuriranje podataka u četiri (4) termina te su urađena 4 presjeka Centralnog biračkog spiska i to:

Prvi presjek napravljen je na dan prije raspisivanja izbora 14. 5. 2014. godine i korišten je za izradu privremenih izvoda iz Centralnog biračkog spiska;

Drugi presjek napravljen je na dan 29. 7. 2014. godine i korišten je u svrhu određivanja biračkih mjesta i pravljenja specifikacija za štampanje glasačkih listića;

Treći presjek napravljen je na dan 28. 8. 2014. godine i korišten je za izradu Izvoda iz konačnog biračkog spiska koji je distribuiran na biračka mjesta;

Četvrti presjek napravljen je na dan 12. 10. 2014. godine, odnosno na dan izbora, s ciljem utvrđivanja biračkog prava glasača koji su glasali nepotvrđenim glasačkim listićima.

1.3.4. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inostranstvu u Centralni birački spisak

19. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inostranstvu u Centralni birački spisak vrši se sistemom aktivne registracije i isti je za Opće izbore 2014. godine počeo sa danom objavljivanja izbora i trajao je do 29. 7. 2014. godine. Dostava prijavnog obrasca PRP-1 sa pratećom dokumentacijom Centralnoj izbornoj komisiji BiH mogla se vršiti putem pošte na poštanski pretinac 450 i 451, putem faksa, elektronski e-mailom ili lično na protokol Centralne izborne komisije BiH. Upis izbjeglih osoba iz BiH koji imaju biračko pravo je kontinuirani proces koji se vrši tokom cijele godine.
20. U svrhu dostupnosti obrazaca za prijavu kao i informisanja birača, danom raspisivanja Općih izbora 2014. godine, obrasci prijave, s pratećim Vodičem za prijavu birača za glasanje izvan BiH za Opće izbore u BiH 2014. godine i obavještenjima, objavljeni su

na internet stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba, a za pomoć biračima su bile dostupne i dvije infolinije.

21. S ciljem informisanja građana BiH koji borave u inostranstvu o načinu upisa birača i glasanja izvan BiH za Opće izbore 2014. godine, pripremljeno je i putem Ministarstva vanjskih poslova BiH, proslijeđeno ambasadama i konzulatima BiH u inostranstvu 18.000 prijavnih obrazaca PRP-1 na tri jezičke verzije, 10.000 Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inostranstvu u kojima se planira glasanje za Opće izbore 2014. godine, te 9.000 Vodiča za glasanje izvan BiH sa obavještenjem o načinu i rokovima za registraciju za glasanja putem pošte, na službenim jezicima u BiH.
22. U periodu od 20. do 30. maja 2014. godine svim biračima koji su bili upisani u Centralni birački spisak za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine upućeno je **37.956 komada personaliziranih potvrdnih obrazaca PRP-2**, lično na adrese birača putem JP „BH POŠTA“ d.o.o. Sarajevo.“
23. Nakon provedenog procesa upisa birača za glasanje izvan BiH, koji je okončan 29. 7. 2014. godine, Odlukom Centralne izborne komisije BiH od 18. 8. 2014. godine o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine utvrđeno je da će se na istom naći **42.008** birača.
24. Centralna izborna komisija BiH je ukupno primila 49.634 prijave/zahtjeva za registraciju za glasanje izvan BiH od čega 21.909 putem e-maila, 1.589 putem faksa, 17.342 putem poštanskog pretinca, a 8.794 prijave/zahtjeva su dostavljeni lično.
25. Odlukom Centralne izborne komisije BiH od 18. 8. 2014. godine utvrđeno je da od ukupnog broja podnesenih prijava za glasanje izvan BiH, **5.096** prijava ne ispunjava uslove za registraciju za glasanje izvan BiH iz razloga utvrđenih Izbornim zakonom BiH: nedostaje dokaz o identitetu (2.164 prijava), nedostaje dokaz o državljanstvu (189), nedostaje dokaz o prebivalištu (620), nedostaje obrazac (166), nepotpisan obrazac (238), nije identičan potpis (394), nečitka prijava (23), nema pravo glasa (77), više nedostataka (795), zakašnjela prijava (117) i prijava ne ispunjava uslove iz člana 3.15 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH (313).
26. Nakon isteka perioda za podnošenje žalbi, odlukom Centralne izborne komisije BiH od 26. 8. 2014. godine usvojene su žalbe 83 osobe koje su upisane u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH te je odluka o odbijanju upisa birača za glasanje izvan BiH izmijenjena. Ukupan broj odbijenih prijava za glasanje izvan BiH je iznosio **5.013**.
27. Birači zainteresovani za glasanje putem pošte imali su mogućnost da se informišu o statusu svojih prijava putem internet stranice Centralne izborne komisije BiH. Na infolinijama koje su uspostavljene u svrhu pomoći biračima, evidentirano je ukupno 1.280 poziva, a sa e-mail adrese info@izbori.ba upućeno je 1.270 odgovora na upite u vezi s registracijom birača. Ukupno 756 e-mail obavještenja o uočenim nedostacima u prijavama za registraciju birača izvan BiH je dostavljeno biračima izvan zemlje zaključno sa 27. 7. 2014. godine.

28. Prilikom slanja prijavnih obrazaca putem e-maila građani su se susretali sa problemima oko dostave istih kao i osiguranja validne dokumentacije. Dio građana, i pored date upute o načinu popunjavanja i slanja obrazaca prijava putem e-maila, nije adekvatno popunio i dostavio prijavne obrasce s priložima (nepotpisani obrasci, stari dokumenti, nevažeći dokumenti, nepotpune adrese, adrese u BiH, adrese bez naziva države i sl.) što je također bio jedan od uzroka zbog kojeg jedan broj građana nije upisan u Centralni birački spisak za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine, već su upisani u Centralni birački spisak za glasanje na redovnom biračkom mjestu prema mjestu prebivališta. To je bio i jedan od razloga što su podnosioci prijava prigovarali jer im nije dostavljen glasački materijal.

1.3.4.1. Problemi u postupku upisa birača u Centralni birački spisak za glasanje izvan Bosne i Hercegovine

29. Na proteklim Općim izborima 2014. godine Centralna izborna komisija BiH je primila određen broj prijava građana koji su tvrdili da ih je nepoznata osoba, zloupotrebom njihovih ličnih dokumenata, prijavila za glasanje putem pošte. S tim u vezi, Centralna izborna komisija BiH je Tužilaštvu BiH dana 2. 10. 2014. godine uputila prijavu u kojoj se navodi da su 5 osoba iz Orašja, 3 osobe iz Doboja, 1 osoba iz Domaljevac-Šamca, te 4 osobe iz općine Pelagićevo, bez njihovog znanja, prijavljene za glasanje izvan BiH.
30. Nadalje, 19. 12. 2014. godine, po naredbi Općinskog suda Tomislavgrad, iz Centralne izborne komisije BiH je izuzeto 7 prijava zbog sumnje da ih je jedna osoba prevarom prijavila za glasanje izvan BiH (radi se o osobi koja je 29. 7. 2014. godine lično, na protokol Centralne izborne komisije BiH dostavila prijave 27 osoba za glasanje van BiH).
31. Centralna izborna komisija BiH također je uputila obavještenje Tužilaštvu BiH da je podneseno 611 prijava podnesenih od strane istog podnosioca na više adresa.
32. Na Općim izborima 2014. godine pojavila se specifičnost u vezi s grupnom dostavom glasačkih paketa na adrese u inostranstvu. Naime, od strane lica koja borave u inostranstvu (Sjedinjenje Američke Države – SAD) stigle su prijave da su paketi koji sadrže individualne pošiljke s glasačkim materijalom, poslani na više lokacija u Atlanti, Džordžiji, Sent Luisu, Hartfordu itd. (paketi su sadržali više stotina koverata). Također su i u Švedsku na adresu dvije osobe dopremljeni paketi sa oko 100 koverata koje sadrže glasački materijal. Pored toga, Džebrail Bajramović, kandidat na izborima za člana Predsjedništva BiH, lično je predao 54 glasačka paketa Državnoj agenciji za istragu i zaštitu (SIPA) koji su bili dostavljeni u Švedsku. S tim u vezi, Centralna izborna komisija BiH je 15. 9. 2014. godine Tužilaštvu BiH dostavila prijavu protiv imenovanog o povredama pravila izbornog procesa za koje postoji sumnja da imaju obilježja krivičnog djela *uskraćivanje biračkog prava* ili *lažno prijavljivanje*.
33. Centralna izborna komisija BiH je primila prijave na ime 37 birača za koje se u naknadnom postupku utvrdilo da nemaju pravo glasa jer su umrli. Upućen je zahtjev IDDEEA-i za dostavu podataka o datumu smrti tih lica, a izvršena je i analiza

predmetnih prijava, tj. na koji način i s koje adrese je poslana prijava. Za samo dvije osobe postoji sumnja da su poslale svoje prijave s obzirom da su poslone nakon datuma smrti.

1.3.5. Upis raseljenih osoba

34. U skladu s članom 1.1 stav (1) tačka 9. Izbornog zakona BiH pod raseljenim osobama se podrazumijevaju državljani BiH čiji je status raseljene osobe utvrdio nadležni organ za pitanja raseljenih osoba u skladu sa zakonom.
35. Raseljene osobe koje imaju biračko pravo imale su mogućnost da se, popunjavanjem obrasca PBO-2, do 29. 7. 2014. godine izjasne da li žele da glasaju lično u općini prebivališta iz 1991. godine ili u odsustvu u općini u kojoj imaju boravište.
36. S ciljem ažuriranja podataka o raseljenim osobama u Centralnom biračkom spisku, Centralna izborna komisija BiH je 21. 4. 2014. godine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice uputila zahtjev za dostavu evidencije o biračima koji imaju status raseljene osobe, za potrebe ažuriranja Centralnog biračkog spiska u elektronskom obliku, a isti su Centralnoj izbornoj komisiji BiH dostavljeni 22. 5. 2014. godine.
37. Analizom dostavljenih podataka utvrđeno je da su jedinstveni matični brojevi (JMB) određenog broja osoba neispravni što se ogleda u njihovoj nepotpunosti, te činjenici da određen broj JMB sadrži samo nule, neki su pogrešno uneseni, dok za određen broj osoba JMB nije uopće unesen. U vezi s navedenim, a u skladu s članom 3.6 stav (2) Izbornog zakona BiH, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH je dostavljen CD sa spiskom osoba za koje je potrebno izvršiti provjeru u smislu ispravnosti jedinstvenih matičnih brojeva te ispraviti uočene nedostatke.
38. Ukupan broj osoba sa statusom raseljenih osoba za koje je utvrđeno biračko pravo, odnosno koje se nalaze u Centralnom biračkom spisku je 84.207, dok 16.158 osoba nisu pronađene u Centralnom biračkom spisku zbog navedenih nedostataka u dostavljenim podacima.

1.3.6. Određivanje biračke opcije glasanja u Brčko distriktu BiH

39. Izbornim zakonom BiH je definisano da državljani BiH iz Brčko distrikta BiH, da bi ostvarili pravo glasa na općim izborima, moraju imati evidentirano entitetsko državljanstvo. Zakonom o državljanstvu BiH, kao i entitetskim zakonima o državljanstvu, definisan je način upisa i promjene entitetskog državljanstva. Građani Brčko distrikta BiH čije se matične knjige vode u Brčko distriktu BiH, imaju mogućnost da se izjasne o entitetskom državljanstvu te se to, nakon provedenog postupka kod nadležnih entitetskih organa, upisuje u matične knjige koje su u nadležnosti Brčko distrikta BiH. Za građane Brčko distrikta BiH čije se matične knjige vode kod lokalnog organa entiteta, odnosno koji su propisima o državljanstvu državljani jednog od entiteta, zakonom je definisan način evidentiranja i promjene entitetskog državljanstva.

40. Nakon izmjena Zakona o ličnoj karti državljana BiH iz 2012. godine stvorena je obaveza da se u periodu zamjene ličnih dokumenata građani Brčko distrikta BiH izjasne o entitetskom državljanstvu i da im se omogući da se nađu na biračkim spiskovima za opće izbore. Primjena Zakona o ličnoj karti počela je od 1. 3. 2012. godine i od tada građani Brčko distrikta BiH dobivaju lične karte sa upisanim entitetskim državljanstvom.
41. Prema podacima od 7. 1. 2014. godine, u Centralni birački spisak za Brčko distrikt BiH bilo je upisano ukupno 84.641 birača, od čega je 50.015 birača imalo određenu entitetsku biračku opciju (19.186 – FBiH i 30.829 – RS), dok 34.626 birača nije imalo određenu entitetsku biračku opciju zbog čega ne bi mogli ostvariti svoje biračko pravo na Općim izborima 2014. godine.
42. Kako bi svim građanima Brčko distrikta BiH bilo omogućeno biračko pravo, Centralna izborna komisija BiH je održala niz sastanaka sa Izbornom komisijom Brčko distrikta BiH, Agencijom IDDEEA, Javnim registrom Brčko distrikta BiH i svim drugim nadležnim državnim i entitetskim organima, a s ciljem određivanja dinamike aktivnosti vezanih za određivanje biračke opcije biračima kojima ista nije određena. U toku preduzetih aktivnosti osigurani su svi tehnički preduslovi za provedbu zakonskih odredaba i vođena je snažna motivacijska i informativna kampanja za građane Brčko distrikta BiH da se izjasne o entitetskom državljanstvu i ostvare mogućnost glasanja na Općim izborima 2014. godine.
43. Na dan 28. 8. 2014. godine broj birača upisanih u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za Brčko distrikt BiH je iznosio 85.297 birača, od čega je biračku opciju FBiH imalo 24.790 birača, a 20.529 birača opciju RS, dok za 39.978 građana Brčko distrikta BiH nije bila određena biračka opcija.
44. Na dan izbora 12. 10. 2014. godine u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za Brčko distrikt BiH bilo je upisano ukupno 85.367 birača, od čega biračku opciju FBiH ima 25.490 birača, a 20.999 birača ima opciju RS, dok za 38.878 građana Brčko distrikta BiH nije određena biračka opcija i oni nisu mogu ostvariti svoje biračko pravo na prošlim izborima.
45. Birači koji su entitetsko državljanstvo stekli nakon zaključivanja Centralnog biračkog spiska, odnosno 28. 8. 2014. godine, svoje biračko pravo mogli su ostvariti na jednom od tri biračka mjesta ovlaštena za izdavanje nepotvrđenih – kovertiranih glasačkih listića, a u skladu s odredbama člana 21. stav (2) Pravilnika o načinu provođenja izbora u BiH, kojim je propisano da će biraču s prebivalištem u Brčko distriktu BiH, čije se ime ne nalazi u Izvodu iz Centralnog biračkog spiska biti omogućeno da glasa nepotvrđenim – kovertiranim glasačkim listićem, ukoliko priloži dokaz o entitetskom državljanstvu.

1.3.7. Upis birača za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH

46. Na osnovu člana 1.5 Izbornog zakona BiH propisano je da državljani BiH koji privremeno žive u inostranstvu imaju pravo glasati lično dolaskom na odgovarajuće biračko mjesto u BiH ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u

inostranstvu ili poštom. Centralna izborna komisija BiH je, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova BiH, 15. 5. 2014. godine donijela Odluku o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u inostranstvu, u kojima se planira organiziranje glasanja za Opće izbore u BiH 2014. godine, a istom je predviđeno da se glasanje planira u ukupno 24 države.

47. Podzakonskim aktima Centralne izborne komisije BiH je predviđeno određivanje biračkog mjesta za lično glasanje u DKP-u BiH ako je za glasanje na istom prijavljeno najmanje 50 birača, odnosno, izuzetno, i ukoliko za to postoje opravdani razlozi, Centralna izborna komisija BiH može donijeti odluku o glasanju u DKP-u BiH i sa manjim brojem prijavljenih birača, pri čemu će se cijeliti finansijski aspekt i tehničke mogućnosti neophodne za određivanje biračkog mjesta u svakom DKP-u BiH.
48. Odlukom Centralne izborne komisije BiH od 18. 8. 2014. godine utvrđeno je da će se na Općim izborima 2014. godine organizovati glasanje na pet (5) biračkih mjesta u DKP BiH u inostranstvu, kako slijedi: Ambasada u Beču (27 birača), Ambasada u Berlinu (23 birača), Generalni konzulat u Minhenu (35 birača), Generalni konzulat u Štutgartu (105 birača) i Generalni konzulat u Frankfurtu (24 birača).
49. Svim biračima koji su se izjasnili za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, a isto nije provedeno, prema odredbama Izbornog zakona BiH, glasački materijal je pravovremeno dostavljen na adrese koje su građani naveli u svojim prijavama kako bi im bilo omogućeno glasanje putem pošte i ostvarivanje biračkog prava.

1.4. Koordinacija rada općinskih/gradskih izbornih komisija (OIK/GIK)

50. Izborne komisije osnovnih izbornih jedinica (u daljnjem tekstu: općinske/gradske izborne komisije – OIK/GIK) imenuju se u skladu s odredbama Poglavlja 2 Izbornog zakona BiH i Uputstvom o utvrđivanju kvalifikacija, broja i imenovanju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini⁶, a imenuju ih skupštine opština/općinska vijeća, uz saglasnost Centralne izborne komisije BiH. Općinske/gradske izborne komisije u BiH imaju ukupno 552 člana od čega je 301 muškarac ili 54,5% i 251 žena ili 45,5%.
51. U 2014. godini ukupno je podneseno 19 ostavki predsjednika i članova OIK/GIK u 14 općina.
52. Početkom 2014. godine, u svrhu pripreme za Opće izbore 2014. godine, izvršena je analiza trenutnog broja članova OIK/GIK u odnosu na broj koji je utvrđen kriterijima u Izbornom zakonu BiH i podzakonskim aktima (broj birača upisanih u Centralni birački spisak i broj biračkih mjesta) nakon čega je Centralna izborna komisija BiH, i uz prethodne konsultacije sa OIK/GIK, 16. 1. 2014. godine donijela Odluku o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini.

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 9/10, 37/10 i 74/11

53. U 2014. godini po pitanju imenovanja/razrješenja članova OIK/GIK Centralna izborna komisija BiH je pripremila ukupno 94 materijala od čega se 85 odnosilo na razrješenja i imenovanja članova OIK/GIK i 9 informacija i izvještaja. U predmetima razrješenja i imenovanja članova OIK/GIK, između ostalih, Centralna izborna komisija BiH je dala saglasnost za sljedeće:

- imenovanje 158 članova OIK/GIK u 66 općina/gradova,
- imenovanje 38 predsjednika općinskih/gradskih izbornih komisija u 28 općina/gradova,
- imenovanje 29 zamjenskih članova (23 člana⁷ i 6 predsjednika⁸) OIK/GIK u 20 općina/gradova,
- razrješenje 117 članova OIK/GIK u 52 općine/grada,
- razrješenje 2 zamjenska člana OIK/GIK u 2 općine/grada.

54. Centralna izborna komisija BiH nije dala saglasnost za imenovanje 11 članova OIK/GIK u 10 općina: zbog kandidature na izborima (7 slučajeva)⁹, zbog neposjedovanja izbornog iskustva ili odgovarajuće stručne spreme (2 slučaja)¹⁰, zbog nespojivosti funkcija (1 slučaj)¹¹ i zbog toga što kandidat nije imao prijavljeno prebivalište u općini za koju se imenuje (1 slučaj)¹².

1.5. Ovjera prijava političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2014. godine

55. U skladu s članom 2.9 i Poglavljem 4. Izbornog zakona BiH – Ovjera i kandidovanje za izbore, Centralna izborna komisija BiH ovjerava političke subjekte za učešće na svim nivoima neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, te potvrđuje i ovjerava kandidatske liste. Na osnovu navedenog zakonskog okvira proces ovjere političkih subjekata i kandidatskih listi odvijao se u četiri (4) međusobno uslovljene vremenske aktivnosti¹³.

1.5.1. Ovjera prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata

56. U skladu s odredbama Poglavlja 4. Izbornog zakona BiH, Pravilnika o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za učešće na neposrednim izborima u BiH¹⁴ i člana 2. stav (1) tačka 1. Uputstva o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u BiH koji će se održati u nedjelju, 12. oktobra 2014.

⁷Cazin, Bosanska Dubica/Kozarska Dubica, Srbac, Modriča, Bijeljina, Sanski Most, Srebrenik, Drvar/ Istočni Drvar, Jajce, Jajce /Jezero, Sapna, Zvornik, Bratunac, Livno, Kupres (RS), Široki Brijeg, Trebinje

⁸Bosanska Krupa/ Krupa na Uni, Bosanska Dubica/ Kozarska Dubica, Srbac, Čelić, Jajce/Jezero, Bosansko Grahovo/Grahovo

⁹OIK Ilidža, Srebrenik (2 člana), Sapna, Kakanj, Livno i Rogatica

¹⁰OIK Srbac i Milići

¹¹OIK Zvornik

¹²OIK Sokolac

¹³Ovjera prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata (16.5.2014. do 30.5.2014. godine; ovjera koalicija i listi nezavisnih kandidata (od 14.6.2014. do 24.6.2014. godine; ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidatskih listi za učešće na izborima (od 2.7.2014. do 14.7.2014. godine), ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidatskih listi (kompenzacijski mandati) za učešće na izborima (od 2.7.2014. do 14.7.2014. godine).

¹⁴Službeni glasnik BiH, broj 37/14

godine,¹⁵ rok za podnošenje prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata istekao je 30. 5. 2014. godine u 16.00 sati. Centralnoj izbornoj komisiji BiH podneseno je ukupno **69** prijava političkih stranaka i **24** prijave nezavisnih kandidata.

Tabela 3 – Pregled podnesenih prijava prema nivou vlasti

Br.	Organ vlasti	Broj prijavljenih političkih stranaka	Broj prijavljenih nezavisnih kandidata
1.	Predsjedništvo Bosne i Hercegovine	19	4
2.	Predsjednik i potpredsjednik Republike Srpske	31	5
3.	Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH	39	1
4.	Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	46	1
5.	Narodna skupština Republike Srpske	36	4
6.	Skupštine kantona	43	9

Tabela 4 – Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata za Opće izbore 2014. godine

Br.	Politički subjekti	Prijavljeno	Ovjereni	Odbijeno	Razlog odbijanja
1.	Političke stranke	69	65	4	Jedna (1) politička stranka nije upisana u registar kod nadležnog suda prije isteka roka za podnošenje prijava; jedna (1) politička stranka nije dostavila kompletnu dokumentaciju (potpise podrške birača, dokaz o uplaćenom novčanom iznosu takse za ovjeru, fotokopija rješenja o upisu u sudski registar političkih organizacija i fotokopija izvoda iz sudskog registra nisu izdani od istog suda), jedna (1) politička stranka nije dostavila dokaz o uplaćenom novčanom iznosu takse za ovjeru, a jedna (1) politička stranka je povukla prijavu za ovjeru
2.	Nezavisni kandidati	24	24	0	

¹⁵ Službeni glasnik BiH, broj 38/14

1.5.1.1. Provjera potpisa podrške i obrada kandidatskih obrazaca

57. Provjera dostavljenih potpisa podrške uz prijavu za ovjeru političkih subjekata, u skladu s odredbama poglavlja 4. Izbornog zakona BiH i Pravilnika o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za učešće na neposrednim izborima u BiH, vršila se na osnovu statističkog uzorka od 10% od ukupnog broja podnesenih potpisa podrške birača upisanih u Centralni birački spisak, odnosno ukoliko nakon provjere uzorka nije utvrđen i validiran dovoljan broj potpisa, provjeravani su svi dostavljeni potpisi. Prilikom provedbe navedenog postupka obrađeno je ukupno 38.577 podataka o JMB birača na propisanim obrascima za potpise podrške, a od ukupno dostavljenih 237.548 podnesenih potpisa podrške. U prvom krugu postupka ovjere provjereno je 86 političkih subjekata sa ukupno 35.670 JMB. Nakon dostavljanja dopune potpisa podrške provjereno je 8 političkih subjekata sa ukupno 2.907 JMB.

1.5.2. Ovjera prijava koalicija i listi nezavisnih kandidata

58. U skladu s članom 4.12 Izbornog zakona BiH, do isteka roka za podnošenje prijave za ovjeru koalicija 24. 6. 2014. godine, utvrđenog Uputstvom o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju, 12. oktobra 2014. godine, podnesene su i ovjerene **24** prijave za ovjeru koalicija za učešće na Općim izborima 2014. godine. Prijava za ovjeru listi nezavisnih kandidata nije bilo.

1.5.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidatskih listi za učešće na izborima

59. U skladu s odredbama člana 4.21 Izbornog zakona BiH i člana 2. stav (2) Uputstva o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju, 12. oktobra 2014. godine, rok za podnošenje kandidatskih listi političkih stranaka i koalicija istekao je 14. 7. 2014. godine u 16.00 sati.
60. Od ukupno podnesene 753 kandidatske liste sa 7.892 kandidata, Centralna izborna komisija BiH je za Opće izbore 2014. godine ovjerala **732** kandidatske liste sa **7.748** kandidata i to za:
- Predsjedništvo BiH – 17 kandidata
 - Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske – 19 kandidata
 - Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH – 739 kandidata
 - Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH – 1.345 kandidata
 - Narodna skupština Republike Srpske – 1.394 kandidata
 - Skupštine kantona u Federaciji BiH – 4.234 kandidata.

Od ukupno 7.748 ovjerenih kandidata njih 3.276 ili 42,28% su bile žene, a 4.472 ili 57,75% muškarci.

1.5.4. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidatskih listi za učešće na izborima – kompenzacijski mandati

61. U skladu s odredbama člana 4.24 stav (1) Izbornog zakona BiH i člana 2. stav (2) tačka 3. Uputstva o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini, koji će se održati u nedjelju, 12. oktobra 2014. godine, rok za podnošenje kandidatskih listi političkih stranaka i koalicija za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine istekao je 13. 8. 2014. godine u 16.00 sati.
62. Do isteka predviđenog roka 74 ovjerena politička subjekta (političke stranke i koalicije) podnijela su Centralnoj izbornoj komisiji BiH 80 kandidatskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine sa ukupno 952 kandidata na istim. Sve podnesene kandidatske liste su validne, odnosno ispunjavaju uslove za ovjeru.

Tabela 5 – Broj podnesenih kandidatskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine po nivoima organa vlasti

Naziv organa vlasti	Broj podnesenih kandidatskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata	Broj kandidata na listama
Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	23	344
Narodna skupština Republike Srpske	23	371
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH	21	138
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske	13	99

1.5.5. Žrijebanje za utvrđivanje redosljeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine

63. Centralna izborna komisija BiH je, na osnovu člana 5.15 stav (2) Izbornog zakona BiH, 31. 7. 2014. godine u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH održala žrijebanje kako bi se utvrdio redosljed političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine. Žrijebano je ukupno 98 političkih subjekata, od kojih je 50 političkih stranaka, 24 nezavisna kandidata i 24 koalicije, odnosno 15 ovjerenih stranaka su odlučilo na izbore izaći u okviru jedne od koalicija. Ovaj proces je po prvi put uspješno obavljen elektronskim putem, pomoću softverskog rješenja, za razliku od ranijih izbornih ciklusa kada je žrijebanje rađeno manuelno, odnosno izvlačenjem kuglica s nazivima subjekata.

1.6. Obuka i edukacija izborne administracije

64. Na osnovu Plana i programa edukacije organa za provođenje izbora za 2014. godinu, uspješno su realizovane sljedeće aktivnosti:
- a) U periodu od 12. do 22. maja 2014. godine pripremljena je i održana edukacija zaposlenika centara za birački spisak na kojoj je prisustvovao 61 zaposlenik centara za birački spisak iz 43 općine.
 - b) Obavezna edukacija za članove OIK/GIK u vezi s izmjenama podzakonskih akata Centralne izborne komisije BiH je realizovana regionalno u periodu od 24. 6. do 4. 7. 2014. godine u sljedećim gradovima: Bihać, Laktaši, Tuzla, Brčko, Sarajevo, Trebinje, Mostar i Livno. Od ukupno do tada imenovanog 541 člana izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u BiH, obaveznoj edukaciji je prisustvovalo 485 članova, odnosno 89,6%.
 - c) Edukacija OIK/GIK na temu „Rad biračkih odbora na dan izbora” provedena je u periodu od 5. do 12. septembra 2014. godine, u Bihaću, Banjoj Luci, Tesliću, Gradačcu, Bijeljini, Fojnici, Mostaru i Sarajevu. Obuku je pohađao 481 član OIK/GIK. Cilj obuke je bio upoznavanje članova izbornih komisija sa procedurama glasanja i brojanja na biračkim mjestima, kao i sa ostalim aktivnostima neposredno pred i nakon održavanja izbora. Za ovu obuku je pripremljen edukativni materijal za obuku članova biračkih odbora za rad na biračkom mjestu u formi 8 videospotova u kojima su detaljno objašnjene i opisane procedure rada biračkog odbora na dan izbora. Isti su prezentirani na navedenim obukama, a dostupni su i na internet stranici Centralne izborne komisije BiH (www.izbori.ba).
 - d) U skladu s Memorandumom o razumijevanju između Centralne izborne komisije BiH i Ureda Vijeća Evrope u Sarajevu za 2014. godinu, u periodu od 24. 6. do 4. 7. 2014. godine, organizovano je 10 edukativnih seminara za predstavnike političkih stranaka, potencijalnih predsjednika biračkih odbora, pod nazivom „Povrede izbornog procesa – prekršajna i krivična odgovornost i praksa“. Cilj seminara je bio da se potencijalni predsjednici biračkih odbora, kroz praktične primjere, upoznaju s odredbama krivičnih zakona koji su na snazi u BiH, kao i prekršajnom odgovornošću, a u vezi s izbornim procesom. Seminari su održani na 8 lokacija u BiH: Bihać, Laktaši, Tuzla, Brčko, Sarajevo, Trebinje, Mostar i Livno uz učešće 638 predstavnika političkih stranaka i 485 članova OIK/GIK-a. Učesnicima seminara je podijeljeno i 8.500 praktikuma za izborne posmatrače. Od ukupno pozvanih 2.000 predstavnika političkih stranaka (200 predstavnika po jednom terminu), odazvalo se njih 638 ili 31,9%. Edukacije su realizovane uz finansijsku podršku Ureda Vijeća Evrope u Sarajevu.
 - e) Obuka članova biračkih odbora u DKP-ima BiH provedena je u periodu od 16. do 18. septembra 2014. godine, a u skladu s Planom i programom edukacije organa za provođenje izbora za 2014. godinu i Odlukom o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine koju je Centralna izborna komisija BiH donijela na 40. sjednici, održanoj 18. 8. 2014. godine. Obuke su održane u ambasadama BiH u Beču i Berlinu te generalnim konzulatima BiH u Minhenu, Štutgartu i Frankfurtu. Cilj edukacije je bio

upoznavanje zaposlenih u DKP BiH, a koji su obavljali ulogu članova biračkih odbora na dan izbora, s procedurama glasanja, pakovanja izbornog materijala i načina izvještavanja prema Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Edukaciju su proveli članovi Centralne izborne komisije BiH.

1.7. Edukativna i promotivno-informativna kampanja

65. U skladu s članom 2.9 stav (1) tačka 12. Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH je u 2014. godini provela edukativnu i motivacijsku kampanju za birače u BiH s ciljem njihovog pravovremenog informiranja o svim relevantnim segmentima izbornog procesa, kao i s ciljem što veće izlaznosti birača na predstojećim izborima.

Kampanja – Izbor biračke opcije – S ciljem informiranja birača i omogućavanja pravovremenog izbora biračke opcije, pripremljena su dva TV-Telopa, koji su se emitirali na javnim i privatnim TV-medijima u BiH: TV-Telop – birači koji žive izvan BiH, i TV-Telop – birači koji imaju status raseljene osobe. Ova kampanja trajala je od dana objave izbora do 29. 7. 2014. godine kada je istekao rok za registraciju birača putem pošte i izbora biračke opcije za raseljene osobe. Štampani oglas “Izbor biračke opcije” objavljivan je 3 puta u 6 dnevnih novina na pola stranice u crno-bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Kampanja „Kako glasati“ – Cilj edukativne kampanje “Kako glasati” bio je upoznavanje birača sa svim nivoima vlasti za koje se provode Opći izbori 2014. godine te o načinu ispravnog popunjavanja glasačkih listića. Ova kampanja je trajala od 15. 9. do 12. 10. 2014. godine. Štampani oglas „Kako glasati“ objavljivan je 4 puta u 6 dnevnih novina na pola stranice u crno-bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Motivacijska kampanja – Cilj motivacijske kampanje je bio da se birači animiraju da u što većem broju izađu na biračka mjesta i ostvare svoje biračko pravo. Pripremljena su četiri (4) TV-spotova i radio-džingla koji su emitovani na svim javnim TV-stanicama i većini privatnih TV-stanica. Svi motivacijski TV-spotovi i radio-džinglovi rađeni su pod sloganom Centralne izborne komisije BiH za Opće izbore 2014. godine „GLASAJ“. Motivacijski spotovi, koji su emitovani od 15. 9. do 12. 10. 2014. godine, bili su namijenjeni apstinentima, mladim i invalidnim osobama. Opći motivacijski spot “Pomakni se s mjesta” emitovan je od 1. do 12. oktobra 2014. godine. Kao i ranijih godina, strategija edukativne i motivacijske kampanje za potrebe izbora provedena je putem elektronskih medija, štampanih medija te produkcijom plakata za isticanje na biračkim mjestima.

Informiranje birača “SMS CENTAR” – Svaki birač je slanjem svog JMB putem SMS poruke na broj 091 12 12 12 mogao provjeriti lokaciju svog biračkog mjesta. Broj je bio jedinstven za korisnike svih mobilnih mreža u BiH. Telop sa brojem SMS centra prosljeđen je svim javnim TV i radio stanicama u BiH i emitovan je od 20. 9. do 12. 10. 2014. godine do 19.00 sati.

66. Zbog pravovremene informisanosti birača i svih aktera u izbornom procesu, internet stranica Centralne izborne komisije BiH je kontinuirano i pravovremeno ažurirana.

Sve informacije značajne za izborni proces, odluke, saopćenja, statistike, podzakonski akti i normativi na taj način bili su na raspolaganju javnosti.

1.8. Sigurnosni aspekti Općih izbora 2014. godine

67. Centralna izborna komisija BiH je u drugoj polovini maja mjeseca 2014. godine obavijestila Ministarstvo sigurnosti BiH, relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je 15. 5. 2014. godine donijela Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora.
68. U skladu s odredbama člana 2.1. stav (3) Izbornog zakona BiH, koji propisuje da su "svi organi vlasti na svim nivoima i zvaničnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH obavezni pomagati organima nadležnim za provedbu izbora", Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je 18. 6. 2014. godine ustanovilo Odbor za sigurnost Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine s ciljem obavljanja poslova saradnje u vezi sa sigurnošću izbora, koordiniranjem poslova praćenja i analizom sigurnosnog ambijenta za vrijeme održavanja izbora te preduzimanjem radnji radi postizanja zadovoljavajućeg sigurnosnog ambijenta izbornog procesa¹⁶. Odbor za sigurnost Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine su činili predstavnici Centralne izborne komisije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije Bosne i Hercegovine, Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine, Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo.
69. Policijski službenici navedenih ministarstava i sigurnosnih agencija su u periodu od septembra do kraja novembra 2014. godine obavljali poslove fizičkog osiguranja zgrade Centralne izborne komisije BiH, skladišta Centralne izborne komisije BiH, Glavnog centra za brojanje te osiguranje distribucije i pratnje konvoja s izbornim materijalom i pratnje izbornog materijala do Glavnog centra za brojanje. Operacije na terenu je koordinirao Operativni štab za koordinaciju osiguranja objekata i distribucije izbornog materijala za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2014. godine na čelu sa Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela, u čijem sastavu su bili predstavnici svih navedenih ministarstava i sigurnosnih agencija¹⁷.

1.9. Rad Glavnog centra za brojanje

70. Postupajući prema odredbi člana 2.9 stav (1) tačka 2. i člana 5.22 stav (2) i (3) Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH je:
 - na 29. sjednici, održanoj 19. 6. 2014. godine, donijela Odluku o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje za Opće izbore 2014. godine,

¹⁶ Akt Ministarstva sigurnosti BiH, broj: 12-01-04-7-3248-15/14 od 18. 6. 2014. godine

¹⁷ Dana, 9. 9. 2014. godine direktor Direkcije za koordinaciju policijskih tijela donio je Odluku o formiranju Operativnog štaba za koordinaciju osiguranja objekata i distribucije izbornog materijala za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2014. godine (broj: 20-07/2-04-4-602-28/14 od 9. 9. 2014. godine).

- na 42. sjednici, održanoj 20. 8. 2014. godine, donijela Odluku o imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje,
- na 22. sjednici, održanoj 14. 5. 2014. godine, donijela Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine¹⁸,
- na 45. sjednici, održanoj 2. 9. 2014. godine, donijela Pravilnik o izmjeni Pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine¹⁹.

71. Glavni centar za brojanje (u daljnjem tekstu: Centar za brojanje) bio je smješten u objektu „ZOI 84“ d.o.o. OC „Zetra“ u Sarajevu i u njegovom radu, osim zaposlenika Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH, učestvovali su i vanjski saradnici, njih ukupno 477, koji su bili raspoređeni u 3 (tri) smjene, na bazi 24-satnog radnog dana. Radilo se uglavnom o osobama sa stečenim iskustvom na istim poslovima, izabranim na javnom konkursu.

72. U periodu od 12. do 26. oktobra 2014. godine u Centru za brojanje prebrojano je ukupno **40.974** glasačkih paketa, odnosno **163.896** glasačkih listića sljedećih kategorija:

- 28.159 glasačkih paketa glasača izvan BiH,
- 3.047 glasačkih paketa glasača koji su glasali u odsustvu,
- 8.323 glasačkih paketa glasača koji su glasali putem mobilnog tima i
- 1.445 glasačkih paketa glasača koji su glasali nepotvrđenim glasačkim listićima.

Tabela 6 – Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića po kategorijama

	Ukupno	Važeći	Nevažeći
Pošta	111.742	109.796	1.946
Potvrđeni	5.382	4.967	415
Odsustvo	12.132	9.095	3.037
DKP	552	521	31
Mobilni tim	33.113	31.280	1.833
UKUPNO	162.921	155.659	7.262

73. Od dana održavanja izbora Centralna izborna komisija BiH je naredila ponovno brojanje sa ukupno 198 biračkih mjesta za pojedine izborne nivoe, negdje po političkim subjektima, a negdje po kandidatima unutar istog političkog subjekta i to na 121 biračkom mjestu se ponovo brojalo prije utvrđivanja izbornih rezultata, a na 77 nakon utvrđivanja izbornih rezultata. Brojanje je izvršeno u Centru za brojanje.

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 38/14 od 15. 5. 2014. godine

¹⁹ Službeni glasnik BiH, broj 71/14 od 8. 9. 2014. godine

1.10. Posmatrači izbornog procesa

74. Pitanje posmatranja izbornog procesa regulisano je odredbama članova 17.3, 17.4 i 17.5 stav (2) Izbornog zakona BiH i Uputstvom o uslovima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini²⁰.
75. Centralnoj izbornoj komisiji BiH podneseno je ukupno 13 zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH i Glavnog centra za brojanje, 29 zahtjeva za akreditiranje udruženja i 39 zahtjeva za akreditiranje međunarodnih organizacija.
76. Centralna izborna komisija BiH akreditirala je ukupno 5.766 posmatrača i to 130 posmatrača u ime 13 političkih subjekata, 5.073 posmatrača u ime 26 udruženja građana (od čega preko 4.000 izbornih posmatrača Koalicije za slobodne i poštene izbore „Pod lupom“²¹ u 140 općina/gradova), 563 posmatrača u ime 39 međunarodnih organizacija, što predstavlja najveći broj akreditiranih izbornih posmatrača izbornog procesa u BiH u svim dosadašnjim izbornim ciklusima.
77. Centralna izborna komisija BiH odbila je 79 posmatrača predloženih od političkih subjekata i udruženja zbog neispunjavanja kriterija za akreditiranje, a u potpunosti je odbila zahtjeve za akreditiranje tri (3) udruženja – za dva (2) udruženja je u postupku utvrđeno da su uključena u aktivnosti u ime ovjerene političke stranke, a jedno (1) nije dostavilo propisanu dokumentaciju za predložene posmatrače.
78. Prema podacima dostavljenim Centralnoj izbornoj komisiji BiH, općinske/gradske izborne komisije (142) su akreditirale 64.160 posmatrača političkih subjekata za posmatranje rada izbornih komisija, centara za birački spisak i rada na biračkim mjestima.
79. Posmatranje rada Centra za brojanje je vršilo 19 političkih subjekata sa 88 posmatrača i tri (3) nevladine organizacije sa 15 posmatrača, te četiri (4) međunarodne organizacije sa ukupno 9 posmatrača. Ukupno 21 medijska kuća je izvještavala o radu Centra za brojanje.

1.10.1. Ocjena međunarodnih posmatrača

80. Posmatračka misija Ureda OSCE-a za demokratske institucije i ljudska prava (OSCE/ODIHR) je 3. 9. 2014. godine otvorila svoj ured u Sarajevu. Ukupno 294 posmatrača iz 38 zemalja OSCE-a, uključujući 222 dugoročna i kratkoročna posmatrača, raspoređeno je od strane OSCE/ODIHR-a, 41 parlamentarac i osoblje Parlamentarne skupštine OSCE-a i 31 posmatrač iz Parlamentarne skupštine Vijeća

²⁰ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

²¹ Koalicija „Pod lupom“ okuplja šest nevladinih organizacija iz BiH: Centri civilnih inicijativa (CCI), Centar za građansku saradnju (CGS), Forum građana Tuzle (FGT), Udruženje građana „Demokratija-Organizovanje-Napredak“ (UG „DON“), Omladinska informativna agencija (OIA) BiH i Centar za razvoj mladih i zajednice „Perpetuum mobile“.

Evrope. Proces glasanja je posmatran na 1.084 od ukupno 5.401 biračkog mjesta, a proces prebrojavanja i sabiranja u oko 100 općina/gradova²².

81. Opća je ocjena međunarodnih posmatrača da Centralna izborna komisija BiH uživa povjerenje među zainteresiranim stranama u izbornom procesu i da su izbori provedeni na efikasan način²³. U konačnom izvještaju Međunarodne izborne posmatračke misije navedene su i odgovarajuće preporuke s ciljem unapređenja izbornog procesa u BiH kako bi on u potpunosti bio u skladu s uvjerenjima OSCE-a i drugim međunarodnim obavezama i standardima za demokratske izbore²⁴.
82. S ciljem što lakšeg praćenja izbornog procesa u BiH, Centralna izborna komisija BiH je 10. 10. 2014. godine organizovala trening za međunarodne posmatrače, na kojem su posmatrači upoznati s njihovim pravima i obavezama pri praćenju izbornog procesa, a prezentiran im je i video o radu biračkog odbora na dan izbora.

1.11. Dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine

83. Na dan izbora birači su glasali na 5.400 biračkih mjesta: 5.254 redovnih, 132 za glasanje u odsustvu, 5 za glasanje lično, 5 u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u inostranstvu i 4 biračka mjesta za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićem.
84. Sva biračka mjesta, na dan izbora, u DKP-ima BiH su otvorena na vrijeme dok je u BiH evidentirano kašnjenje na pojedinim biračkim mjestima iz sljedećih razloga: do 45 minuta zbog ponovnog prebrojavanja glasačkih listića (Velika Kladuša, Cazin, Kozarska Dubica, Srbac, Kalesija, Gradiška, Petrovo, Kladanj, Stari Grad Sarajevo, Gacko, Drvar, Ugljevik, Ljubuški, Orašje, Zvornik, itd.); zbog nestanka električne energije (Gradiška, Bosanska Krupa), kašnjenje članova biračkih odbora/nekompletan birački odbor (Lukavac, Novi Travnik, Bihać, Foča, Stari Grad Sarajevo), te ostali tehnički razlozi (Tuzla, Livno, Živinice, Brčko, Pelagićevo).
85. Nedostaci u broju glasačkih listića su uočeni na nekoliko biračkih mjesta u općinama Pelagićevo, Srebrenik, Novo Sarajevo, Ilidža i Široki Brijeg zbog čega su ova biračka mjesta otvorena sa zakašnjenjem. Naprimjer u općini Ilidža prilikom prebrojavanja listića za Skupštinu Kantona Sarajevo na biračkom mjestu 131A089 nađeno je 50 listića u originalnom pakovanju za Skupštinu Kantona 3, dok je u Pelagićevu prilikom utvrđivanja broja glasačkih listića ručnim brojanjem, utvrđeno da u pakovanju glasačkih listića za Narodnu skupštinu RS nedostaje 50 listića, a u pakovanju listića za Parlamentarnu skupštinu BiH je utvrđen višak od deset listića. Ili na biračkom mjestu 150A024 u Širokom Brijegu je utvrđen nedostatak 101 glasačkog listića za nivo 208.
86. Na infoliniju primljeno je oko 140 poziva. Pozivi su se odnosili na provjere biračkih mjesta, pitanja u vezi s važećim dokumentima za glasanje (istekli dokumenti i glasanje

²² GENERAL ELECTIONS 12 October 2014, OSCE/ODIHR Election Observation Mission Final Report, Warsaw, 7 January 2015, str. 3 <http://www.osce.org/odihr/elections/bih/133511?download=true>

²³ *Ibid.* str.1

²⁴ *Ibid.* str.24

s potvrdom o predaji zahtjeva za izdavanje dokumenata), pitanja u vezi s glasanjem putem mobilnog tima (žalbe osoba koje su se razboljele i nisu mogle glasati iz svog doma jer nisu evidentirane putem mobilnog tima), ostali pozivi npr. pitanja u vezi sa umrlim biračima na biračkom spisku, dvije osobe preregistrovane za glasanje putem pošte mimo njihove volje u Trebinju, način slanja glasačkih paketa iz inostranstva na dan izbora jer pošte u inostranstvu ne rade, itd. Najviše poziva bilo je iz Sarajeva, Tuzle, Maglaja, Zenice i Zavidovića.

1.12. Utvrđivanje izbornih rezultata

87. Prvi preliminarni rezultati Općih izbora 2014. godine su objavljeni u ponoć na dan izbora 12. 10. 2014. godine i nakon toga su osvježavani na internet stranici Centralne izborne komisije BiH u skladu s članom 5.29a Izbornog zakona BiH – dva puta u toku naredna 24 sata; u narednih pet dana svaka 24 sata; narednih dana svakih 48 sati, sve do objavljivanja konačnih, službenih i kompletnih rezultata izbora.
88. Nakon objedinjavanja i kontrole rezultata Centralna izborna komisija BiH je, na 74. sjednici koja je održana 10. 11. 2014. godine, usvojila Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine²⁵. Zbog tehničke pogreške Centralna izborna komisija BiH je 10. 12. 2014. godine izvršila korekciju navedene odluke i Ispravka Odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine je objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 97/14 od 16. 12. 2014. godine. Za razliku od prethodnih izbornih ciklusa (2010. i 2012. godine) svi rezultati izbora su potvrđeni i prije isteka zakonom predviđenog roka.
89. Centralna izborna komisija BiH je u 2014. godini obradila oko 295 predmeta koji se odnose na implementaciju izbornih rezultata, od čega 228 predmeta koji se odnose na utvrđivanje prestanka mandata i dodjelu mandata sljedećim kvalifikovanim kandidatima, odbijanje mandata i dodjelu mandata sljedećim kvalifikovanim kandidatima. Imajući u vidu odgovore na upite, zahtjeve za mišljenje i ostale akte upućene Centralnoj izbornoj komisiji BiH, a koji se odnose na predmetnu oblast, obrađen je 61 akt.
90. Od ukupno 234 pokrenuta upravna postupka u 2014. godini, njih 6 se odnosi na utvrđivanja prestanka mandata u skupštinama kantona, 1 u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH, 2 u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, 2 u Narodnoj skupštini RS, 8 u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH. Od ukupno **234** pokrenuta upravna postupka, okončano je **180** postupka, dok su **54** u postupku rješavanja.
91. Nakon provedenih Općih izbora 2014. godine i potvrđivanja rezultata izbora, 20 izabranih zvaničnika odbilo je osvojeni mandat od čega je njih 12 odbilo mandat u skupštini kantona, 2 u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH, 3 u Narodnoj skupštini RS i 2 u Vijeću naroda RS.
92. Nakon provedenih Općih izbora 2014. godine pripremljeno je 518 uvjerenja o dodjeli mandata za skupštine kantona, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH,

²⁵ Službeni glasnik BiH, broj 88 /14 od 10. 11. 2014. godine

Narodnu skupštinu RS, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, te je s propratnim obavijestima, izjavama o prihvatanju mandata, potvrđama o prijemu uvjerenja o dodijeljenim mandatima, kao i izjavama o imovinskom stanju, dostavljena navedenim organima vlasti u BiH, odnosno organizovane su svečane primopredaje/prisustvo konstituirajućim sjednicama organa vlasti u BiH.

1.13. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju

a) *Nivo Bosne i Hercegovine i entiteta*

93. Članom 15.7 stav (1) Izbornog zakona BiH propisano je da je svaki kandidat za izbornu funkciju na nivou BiH ili na nivou entiteta dužan u roku od 15 dana od dana prihvatanja kandidature za izbore podnijeti Centralnoj izbornoj komisiji BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju.
94. Ukupno 3.514 kandidata za izborne funkcije na nivou BiH ili na nivou entiteta imalo je obavezu da dostavi Izjave o imovinskom stanju na obrascu propisanom u Uputstvu o izgledu i načinu popunjavanja obrazaca izjave o imovinskom stanju²⁶ što je ispoštovalo ukupno 3.438 kandidata, dok 76 kandidata nije i zbog čega podliježu sankcijama na osnovu člana 19.9 stav (4) Izbornog zakona BiH. Također, utvrđeno je da dvadeset (20) političkih subjekata podliježu sankcijama iz člana 19.9 stav (1) tačka r) Izbornog zakona BiH, budući da kandidati političkih subjekata nisu podnijeli izjavu o imovinskom stanju u skladu s Izbornim zakonom BiH.
95. Na osnovu navedenog Centralna izborna komisija BiH je, na 88. sjednici održanoj 23. 12. 2014. godine, donijela zaključak kojim je utvrđeno da se svi politički subjekti i kandidati koji su bili ovjereni za učešće na Općim izborima 2014. godine, za izborne funkcije na nivou BiH ili na nivou entiteta, a bili su dužni da dostave obrazac izjave o imovinskom stanju (član 15.7 stav (1) Izbornog zakona BiH), obavijeste da isti dostave Centralnoj izbornoj komisiji BiH u roku od 7 dana od dana prijema ovog zaključka.

b) *Izabrani zvaničnici na svim nivoima vlasti iz mandatnih perioda 2010–2014. i 2014–2018.*

96. U skladu s članom 15.8 Izbornog zakona BiH, kandidati izabrani na svim nivoima vlasti, osim nivoa BiH i entiteta, dužni su u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u „Službenim glasniku BiH“, na posebnom obrascu predati Centralnoj izbornoj komisiji BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju. Nadalje, izabrani član organa vlasti na svim nivoima dužan je Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijeti izvještaj o imovinskom stanju u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata u smislu člana 1.10 stav (1) tačke 1), 4), 5), 6), 7) i 8) ovog zakona u roku od 30 dana od prestanka mandata.

²⁶ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

97. U skladu s navedenim, svim organima vlasti na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou upućeno je obavještenje sa podsjećanjem na zakonsku obavezu dostave imovinskog obrasca na kraju mandata za izabrane zvaničnike u prethodnom mandatnom sazivu 2010–2014. godina, odnosno na početku mandata za novoizabrane zvaničnike u sazivu 2014–2018. godina.
98. Centralna izborna komisija BiH trenutno analizira dostavljene podatke o izjavama o imovinskom stanju za preostale zvaničnike izabrane na Općim izborima 2014. godine, odnosno za kantonalni nivo, kao i za izabrane zvaničnike iz prethodnog saziva, u skladu s navedenom zakonskom odredbom.

2. PROVEDBA POSREDNIH IZBORA ZA ZAKONODAVNE ORGANE VLASTI

2.1. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH

99. Centralna izborna komisija BiH dostavila je skupštinama kantona u Federaciji BiH akt broj: 06-1-07-1-1355/14 od 18. 11. 2014. godine u kome ukazuje na obaveze i rokove u vezi s izborom delegata iz skupština kantona za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, te podzakonski akt kojim je regulisan predmetni postupak izbora delegata. Po pitanju kašnjenja sa zakonskom obavezom izborom delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH dostavljena je urgencija Skupštini Unsko-sanskog kantona i Skupštini Kantona Sarajevo dana 10. 12. 2014. godine, te ponovna urgencija navedenim organima s ostavljenim rokom za dostavu kandidatskih listi od sedam dana od prijema akta, dana 16. 12. 2014. godine. Obje skupštine kantona su u ostavljenom roku dostavile Centralnoj izbornoj komisiji BiH kandidatske liste na potvrđivanje i ovjeru.
100. Centralna izborna komisija BiH je u periodu od 9. do 29. decembra 2014. godine ovjerala kandidatske liste za izbor delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz sljedećih kantona:

Tabela 7 – Broj podnesenih/ovjerenih kandidatskih listi za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i datum ovjere

Kanton	Broj podnesenih/ovjerenih kandidatskih listi	Datum ovjerene kandidatskih listi
Unsko-sanski kanton	6/6	19.12.2014.
Posavski kanton	5/5	09.12.2014.
Tuzlanski kanton	8/8	11.12.2014.
Zeničko-dobojski kanton	10/9	11.12.2014.
Srednjobosanski kanton	8/8	26.11.2014.
Bosansko-podrinjski kanton	8/6	11.12.2014.
Hercegovačko-neretvanski kanton	9/9	15.12.2014.
Zapadnohercegovački kanton	6/6	11.12.2014.
Kanton Sarajevo	15/12	24.12.2014. i 29.12.2014.
Kanton 10	5/5	11.12.2014.

101. Nakon ovjere dostavljenih kandidatskih listi nisu ovjereni ili nije ovjeren propisani broj delegata iz sljedećih kantona:
1. Posavski kanton – nedostaje 1 kandidat iz reda srpskog naroda
 2. Tuzlanski kanton – nedostaje 1 kandidat iz reda hrvatskog naroda, 1 kandidat iz reda srpskog naroda i 2 kandidata iz reda ostalih
 3. Zeničko-dobojski kanton – nedostaje 1 kandidat iz reda srpskog naroda
 4. Srednjobosanski kanton – nedostaje 1 kandidat iz reda ostalih
 5. Zapadnohercegovački kanton – nedostaje 1 kandidat iz reda bošnjačkog naroda
 6. Kanton Sarajevo – nedostaju 3 kandidata iz reda srpskog naroda.

2.1.1. Utvrđivanje i potvrđivanje rezultata, dodjela mandata

102. U skladu s članom 10.15 Izbornog zakona BiH, nakon provedenog tajnog glasanja, skupštine kantona dostavile su Centralnoj izbornoj komisiji BiH izborni materijal i rezultate glasanja za konačnu raspodjelu mjesta. Mandati su dodijeljeni u skladu sa formulom propisanom članom 9.5 Izbornog zakona BiH.
103. Centralna izborna komisija BiH je u periodu od 18. 12. 2014. do 7. 1. 2015. godine donijela odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština kantona kako slijedi:

Tabela 8 – Odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština kantona

Kanton	Broj odluke	Datum donošenja odluke
Unsko-sanski kanton	06-1-07-1-1099/14	29.12.2014.
Posavski kanton	06-1-07-1-1069/14	18.12.2014.
Tuzlanski kanton	06-1-07-1-1100/14	30.12.2014.
Zeničko-dobojski kanton	06-1-07-1-1098/14	29.12.2014.
Srednjobosanski kanton	06-1-07-1-1068/14	18.12.2014.
Bosansko-podrinjski kanton	06-1-07-1-1107/14	05.01.2015.
Hercegovačko-neretvanski kanton	06-1-07-1-1079/14	18.12.2014.
Zapadnohercegovački kanton	06-1-07-1-1080/14	19.12.2014.
Kanton Sarajevo	06-1-07-1-14/15	07.01.2015.
Kanton 10	06-1-07-1-1073/14	18.12.2014.

104. Nakon provedenog prvog kruga izbora delegata i ponovne raspodjele mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH u skladu s članom 10.16. Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da je izabrano ukupno pet (5) delegata iz reda ostalih u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH od potrebnih sedam (7), te da su dva (2) mjesta ostala nepopunjena i uputila skupštinama Unsko-sanskog kantona i Bosansko-podrinjskog kantona – Goražde Obavještenje broj: 06-01-07-1-15/15 od 7. 1. 2015. godine za izbor delegata iz reda ostalih, budući da navedeni kantoni imaju izabrane poslanike iz reda ostalih.
105. U skladu s dostavljenim obavještenjem, skupštine Bosansko-podrinjskog kantona – Goražde i Unsko-sanskog kantona provele su posredne izbore. Nakon provedenog tajnog glasanja, izborni materijal i rezultati glasanja dostavljeni su Centralnoj izbornoj komisiji BiH za konačnu raspodjelu mjesta. Budući da su tri (3) kandidatske liste za dva (2) mandata iz reda ostalih ostvarile identičan količnik 1,00, Centralna izborna komisija BiH je, u skladu s članom 10.15, a u vezi s članom 9.5 i 9.8 stav (1) Izbornog zakona BiH i poglavljem II. Uputstva o dodjeli i prestanku mandata²⁷, dana 12. 1. 2015. godine provela javno žrijebanje za dodjelu dva mandata.
106. Nakon provedenog javnog žrijebanja Centralna izborna komisija BiH je 12. 1. 2015. godine donijela Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima iz reda ostalih u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, broj: 06-1-07-1-15/15.

²⁷ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

107. Dana, 12. 1. 2015. godine Centralna izborna komisija BiH je donijela četiri odluke broj: 06-1-07-1-15/15 o raspodjeli mandata i to: jednom delegatu iz reda bošnjačkog naroda, jednom delegatu iz reda hrvatskog naroda, dvojici delegata iz reda srpskog naroda i jednom delegatu iz reda ostalih u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH. Na navedene odluke uložene su žalbe, koje je Sud BiH odbacio.
108. Na osnovu dostavljenih rezultata glasanja provedenih u skupštinama svih kantona, Centralna izborna komisija BiH je 15. 1. 2015. godine donijela Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, broj: 06-1-07-1-15/15 i dodijelila mandate u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH za: 17 delegata iz reda bošnjačkog naroda, 17 delegata iz reda hrvatskog naroda, 13 delegata iz reda srpskog naroda i 7 delegata iz reda ostalih.
109. U vezi s navedenim Centralna izborna komisija BiH je, na 6. sjednici održanoj 15. 1. 2015. godine, usvojila zaključak da se Parlamentarnoj skupštini BiH dostavi Izvještaj o provedbi Općih izbora 2014. godine koji će obuhvatiti provedbu neposrednih i posrednih izbora, ali će sadržavati i preporuku o dopuni Izbornog zakona BiH po hitnom postupku, izuzetno za ove izbore, radi popune nedostajućih delegata iz reda srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.
110. Centralna izborna komisija BiH u narednom periodu treba provesti i posredne izbore za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH.

2.2. Vijeće naroda Republike Srpske

111. U skladu s članom 11.12 Izbornog zakona BiH Narodna skupština RS dostavila je 4. 12. 2014. godine kandidatske liste za izbor delegata u Vijeće naroda RS na potvrđivanje i ovjeru Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Ukupno su dostavljene 23 kandidatske liste na kojima se nalazi 79 kandidata za delegate u Vijeću naroda RS, od čega je ovjereno 78 kandidata.
112. Centralna izborna komisija BiH je, na osnovu dostavljenih rezultata glasanja provedenog u Narodnoj skupštini RS, donijela Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 15. 12. 2014. godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Vijeću naroda Republike Srpske i Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 19. 12. 2014. godine o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Vijeću naroda Republike Srpske.

2.3. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

113. U skladu s članom 9.12a stav (4) Izbornog zakona BiH Narodna skupština RS dostavila je 4. 12. 2014. godine kandidatske liste za izbor delegata iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH na potvrđivanje i ovjeru Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Ukupno je dostavljeno i ovjereno 5 kandidatskih listi za izbor delegata iz reda srpskog naroda na kojima se nalazilo 15 kandidata za delegate u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH.

114. Centralna izborna komisija BiH je, na osnovu dostavljenih rezultata glasanja provedenog u Narodnoj skupštini Republike Srpske, donijela Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 15. 12. 2014. godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske i Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 19. 12. 2014. godine o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske. Navedenom Odlukom dodijeljeni su mandati u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske sljedećim delegatima: Ognjen Tadić, Sredoje Nović, Darko Babalj, Nebojša Radmanović i Dragutin Rodić.
115. Dana, 19. 1. 2015. godine Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku broj: 06-1-07-1-27/15 o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine. Navedenom odlukom dodijeljeni su mandati iz reda bošnjačkog i hrvatskog naroda u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH sljedećim delegatima: Sead Kadić, Sifet Podžić, Safet Softić, Fahrudin Radončić i Halid Genjac (iz reda bošnjačkog naroda) i Martin Raguž, Bariša Čolak, Mario Karamatić, Zdenka Džambas i Ljilja Zovko iz reda hrvatskog naroda. Dana, 22. 1. 2015. godine Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH.

2.4. Vijeće ministara BiH

116. Centralna izborna komisija BiH je 15. 1. 2015. godine izdala potvrdu da Denis Zvizdić ispunjava uslove propisane članom 10c. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine za imenovanje na funkciju predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH.

3. Zaštita izbornog prava

117. U svim fazama izbornih aktivnosti preduzetih od strane Centralne izborne komisije BiH s ciljem pripreme i održavanja Općih izbora, učesnici u izbornom procesu su podnosili prigovore i žalbe i druga pravna sredstva propisana Izbornim zakonom BiH za zaštitu izbornih prava. Na osnovu odredbi Izbornog zakona BiH zaštitu izbornog prava osiguravaju izborne komisije (općinske izborne komisije, gradske izborne komisije i Centralna izborna komisija BiH) i Apelaciono odjeljenje Suda BiH. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Centralna izborna komisija BiH. Općinska izborna komisija u svojoj općini i gradska izborna komisija u gradu ima prvostepenu nadležnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Centralnoj izornoj komisiji BiH i Apelacionom odjeljenju Suda BiH. Centralna izborna komisija BiH ima drugostepenu nadležnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih komisija. Centralna izborna komisija BiH ima i prvostepenu nadležnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH, učinjene od političkog subjekta. Apelaciono odjeljenje Suda BiH nadležno je da rješava po žalbama na odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalbe se podnose Apelacionom odjeljenju Suda BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalba se podnosi putem Centralne

izborne komisije BiH, a Apelaciono odjeljenje Suda BiH dužno je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

118. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH o odbijanju ovjere prijave političkih subjekata** – Na odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri prijave političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2014. godine ukupno je izjavljeno 9 žalbi Sudu BiH. Centralna izborna komisija BiH je jednu (1) žalbu uvažila po kojoj je Centralna izborna komisija BiH obustavila postupak. Apelaciono odjeljenje Suda BiH je odlučivalo po 8 žalbi, od kojih je svih 8 odbio.
119. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidatskih listi** – Na odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere kandidatskih listi političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2014. godine ukupno je izjavljeno 5 žalbi. Centralna izborna komisija BiH je jednu žalbu odbacila kao nedopuštenu, a dvije usvojila. Sudu BiH su uložene dvije žalbe i Sud BiH je iste odbio.
120. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH o odbijanju upisa u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH** – Centralna izborna komisija BiH je odlukom odbila upis 5.096 birača za glasanje izvan BiH zbog toga što podnosilac prijave za glasanje izvan BiH uz prijavu nije dostavio potrebnu dokumentaciju kao što su dokaz o identitetu, državljanstvu, prebivalištu i iz drugih razloga. Drugi razlozi zbog kojih je Centralna izborna komisija BiH odbila upis podnosioca prijave za glasanje izvan BiH su ti što u prijavi nisu navedeni svi potrebni podaci koji se odnose na adresu stanovanja izvan BiH i kontakt podatke: ulica, broj, grad, poštanski broj, država, broj telefona i e-mail adresu, te da se na adresi koju su podnosioci prijave označili, nalazi veći broj drugih lica, također podnosioca za upis u Centralni birački spisak, zatim da su prijave napisane rukopisom jednog lica i da označena adresa stanovanja podnosioca prijave je ustvari adresa pravnog lica. Na odluku o odbijanju upisa podnosioca prijave u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH podnosioci prijave čija je prijava odbijena izjavili su 10 žalbi Sudu BiH. Centralna izborna komisija BiH je po jednoj žalbi donijela obavijest, jer je ocijenila da se radi o uopćenom podnesku, a ne o žalbi, a Sud BiH je odlučivao o 9 žalbi i odbio ih.
121. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi s upisom u Centralni birački spisak za glasanje za Brčko distrikt BiH** – Na odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi s upisom u Centralni birački spisak za glasanje za Brčko distrikt BiH uložene su 3 žalbe Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Sud BiH je odlučivao o 3 žalbe i odbio ih.
122. **Postupak imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine** – U postupku imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine u jednoj od faza izbornih aktivnosti politički subjekti podnosili su prigovore i žalbe. Ukupno je uloženo 47 prigovora od strane političkih subjekata na rješenja OIK/GIK komisija o imenovanju članova biračkih odbora. Na odluku OIK/GIK kojom je odlučeno po prigovoru uloženo je 12 žalbi Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Žalbeni navodi su se odnosili na navodno kršenje odredbi provedbenih akata od strane OIK/GIK prilikom imenovanja članova biračkih odbora na način da OIK/GIK nije vodila računa o ravnomjernoj zastupljenosti predsjednika biračkih odbora u osnovnoj izbornoj

jedinici, ili da je OIK/GIK predložila člana biračkog odbora iz svojih evidencija u suprotnosti s odredbama propisa kojim je regulisano ovo pitanje, zatim da nije poštovan redoslijed zastupljenosti političkih subjekata u biračkom odboru utvrđen žrijebom. Postupajući po žalbama Centralna izborna komisija BiH je tri (3) žalbe usvojila i poništila prvostepene odluke OIK/GIK i predmete vratila na ponovni postupak, devet (9) žalbi je odbila kao neosnovane. Sud BiH je odlučivao o 3 žalbe i odbio ih.

123. **Postupci u vezi s povredom člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH** – Članom 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH propisano je da je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i štampanih medija, ili bilo kojeg oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova organa i statutarnih tijela političkih subjekata, u periodu od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje.

Centralnoj izbornoj komisiji BiH je podneseno 7 prigovora od strane političkih subjekata zbog navodnog kršenja odredbe člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH. Odlučujući po prigovorima Centralna izborna komisija BiH je donijela pet (5) odluka od kojih je jednom odbila prigovor kao neosnovan, jednom odlukom poništila Odluku OIK, jednom obustavila postupak i dvjema odlukama političkoj stranci izrekla novčane kazne u iznosu od 5.000,00 KM i 2.000,00 KM. Postupajući po dva prigovora Centralna izborna komisija BiH je donijela dvije obavijesti jer je utvrdila da nema osnova za pokretanje postupka po podnesku, jer ne postoje dokazi koji bi potvrdili navedene činjenice i da se ne vode postupci po prijavi oglašavanja političkih subjekata putem društvene mreže Facebook, jer isto nije regulisano Izbornim zakonom BiH. Na odluke o novčanim kaznama je izjavljena jedna žalba Sudu BiH, koju je Sud BiH odbio.

124. **Postupci u vezi s povredom izbornog prava u periodu izborne kampanje političkih subjekata** – Najveći broj prigovora i žalbi je u vezi s periodom izborne kampanje političkih subjekata, u kojem politički subjekti na zakonom utvrđen način upoznaju birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za Opće izbore i koji prema odredbama Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH predstavlja period od 30 dana prije dana održavanja izbora. Uputstvom o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2014. godine utvrđeno je da izborna kampanja zvanično počinje dana 12. 9. 2014. godine i traje do 11. 10. 2014. godine. Pravila ponašanja političkih subjekata u periodu izborne kampanje propisana su u Poglavlju 7. Izbornog zakona BiH, a predstavljanje političkih subjekata putem elektronskih medija propisano je u Poglavlju 16. Kršenja pravila propisanih ovim poglavljima su pratila i ove izbore.

U periodu izborne kampanje podneseno je 17 prigovora od strane političkih subjekata ili birača po kojima je nadležna postupati Centralna izborna komisija BiH, 8 žalbi je izjavljeno na prvostepene odluke OIK/GIK od čega je svih osam žalbi Centralna izborna komisija BiH odbila. Na te odluke izjavljene su dvije žalbe koje je Sud BiH odbio. Po devet (9) prigovora Centralna izborna komisija BiH je odlučivala u prvostepenoj nadležnosti od čega je 5 odbila, a po jednom prigovoru obustavila postupak. Postupajući po 3 prigovora Centralna izborna komisija BiH je izrekla novčane kazne političkim subjektima i kandidatima na listi. Na odluke Centralne izborne komisije BiH su izjavljene 4 žalbe od kojih je Sud BiH 3 odbio, jednu uvažio i preinačio odluku Centralne izborne komisije BiH u dijelu koji se odnosi na uklanjanje imena kandidata sa kandidatske liste.

125. **Postupci u vezi s kršenjem izborne šutnje** – U periodu izborne kampanje politički subjekti su podnosili prigovore zbog kršenja izborne šutnje za povrede za koje su nadležne odlučivati OIK/GIK i Centralna izborna komisija BiH. Povrede činjene od strane političkih subjekata u periodu izborne šutnje su se odnosile na obilazak biračkih mjesta od strane kandidata na izborima, prisustvo kandidata na biračkom mjestu ili njegovoj okolini, prevoz birača na biračko mjesto u organizaciji političkih stranaka i kandidata, navodno pojavljivanje u televizijskim i radijskim programima kandidata na predstojećim izborima, izlaganje ili dijeljenje biračima promotivnog materijala. Zbog kršenja izborne šutnje Centralnoj izbornoj komisiji BiH izjavljeno je 6 žalbi. Centralna izborna komisija BiH je donijela šest (6) odluka kojim je 5 žalbi usvojila i poništila odluke OIK/GIK i vratila ih na ponovno odlučivanje, a jednu žalbu je Centralna izborna komisija BiH odbila kao neosnovanu. Na tu odluku je uložena žalba Sudu BiH koju je isti odbio kao neosnovanu.
126. **Povrede biračkog prava na dan izbora** – Sam dan održavanja Općih izbora 2014. godine karakterisao je veliki broj prigovora i žalbi. Prigovori uloženi zbog povreda na biračkim mjestima su u nadležnosti OIK/GIK. Podaci kojima raspolaže Centralna izborna komisija BiH uloženi zbog počinjenih povreda na biračkim mjestima, sačinjeni su na bazi broja prigovora koje su podnosioci istovremeno dostavljali i OIK/GIK i Centralnoj izbornoj komisiji BiH, te broja prigovora dostavljenih samo Centralnoj izbornoj komisiji BiH, a koji su u nadležnosti OIK/GIK, kao i na osnovu broja dostavljenih prvostepenih odluka OIK/GIK. Povrede činjene od strane političkih subjekata na dan održavanja izbora na biračkom mjestu i njegovoj okolini odnosile su se na neomogućavanje prisustva na biračkom mjestu posmatračima političkih stranaka tokom prebrojavanja glasačkih listića, nemogućnost posmatrača političkih subjekata da izvrše uvid u birački spisak, kršenje izbornih pravila od strane posmatrača političkih stranaka – otvoreno pozivanje birača da glasaju za neku od političkih stranaka, pomoć drugog lica biraču koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban više puta ili na način suprotan postupku utvrđenom provedbenim aktom Centralne izborne komisije BiH, naknadno ubacivanje glasačkih listića, potpisivanje u birački spisak lica pored imena lica koja nisu ni glasala, odnosno postojanje velike sličnosti između znatnog broja potpisa što navodi na sumnju da je jedno lice glasalo više puta, itd. Na dan izbora ukupno je podneseno 187 prigovora OIK/GIK zbog povreda na biračkim mjestima. Na prvostepene odluke OIK/GIK, kojim je odlučeno po prigovorima podnesenim zbog povreda na biračkom mjestu, uloženo je 11 žalbi Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Odlučujući po žalbama, Centralna izborna komisija BiH je 9 žalbi odbila kao neosnovane, a dvije uvažila i vratila OIK/GIK na ponovno odlučivanje.
127. **Postupci u rješavanju zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića** – Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, broj: 05-1-07-1-1257-1/14 od 27. 10. 2014. godine, Centralnoj izbornoj komisiji BiH ukupno je podneseno 125 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića. Centralna izborna komisija BiH, odlučujući po zahtjevima, donijela je 20 odluka o ponovnom brojanju glasačkih listića, 96 odluka kojim je zahtjeve za ponovno brojanje glasačkih listića odbila kao neosnovane, podnesene od neovlaštene osobe, nepotpune ili nepravovremene. Jedna (1) odluka je donesena po službenoj dužnosti Centralne izborne komisije BiH gdje se naređuje ponovno brojanje. Ukupno je podneseno 9 nepravovremenih zahtjeva.

Na odluke Centralne izborne komisije BiH uloženo je 29 žalbi koje je Sud BiH odbio.

Prije donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, broj: 05-1-07-1-1257-1/14 od 27. 10. 2014. godine, Centralnoj izbornoj komisiji BiH ukupno je podneseno 18 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića koje je Centralna izborna komisija BiH odbila kao preuranjene.

Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine i na Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, Centralnoj izbornoj komisiji BiH ukupno su podnesene 4 žalbe. Centralna izborna komisija BiH je jednu žalbu uvažila i naredila ponovno brojanje, a tri žalbe je Sud BiH odbio.

128. **Postupci za poništenje izbora** – Centralnoj izbornoj komisiji BiH ukupno su podnesena 2 zahtjeva za poništenje izbora koji su odbačeni kao nedopušteni. Na te odluke Centralne izborne komisije BiH uložene su 2 žalbe koje je Sud BiH odbio kao neosnovane.

129. **Postupci potvrđivanja i objavljivanja rezultata Općih izbora 2014. godine** – U skladu s odredbom člana 5.32 Izbornog zakona BiH nakon završetka ponovnog brojanja glasačkih listića i istekom roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravosnažnosti odluka, Centralna izborna komisija BiH potvrđuje rezultate izbora za organe na svakom pojedinom nivou vlasti, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora.

Centralna izborna komisija BiH je 10. 11. 2014. godine donijela Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini (broj: 05-1-07-1-1312/12)²⁸, a Ispravka odluke o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine (broj: 05-1-07-1-1312-3/12)²⁹ je donesena 10. 12. 2014. godine.

U svim navedenim fazama izbornog procesa ukupno je izjavljeno 67 žalbi Apelacionom odjeljenju Suda BiH, od kojih je Sud BiH 66 žalbi odbio ili odbacio, dok je jednu djelimično preinačio, u dijelu koji se odnosi na kaznu uklanjanja kandidata sa kandidatske liste. Sud BiH je potvrdio 99% odluka Centralne izborne komisije BiH.

130. **Apelacije podnesene Ustavnom sudu BiH** – Na konačne i pravosnažne odluke Centralne izborne komisije BiH kojim je odlučivano u izbornom periodu za provođenje Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine do sada su podnesene tri apelacije Ustavnom sudu BiH koje su u postupku odlučivanja.

²⁸ Službeni glasnik BiH, broj 88/14

²⁹ Službeni glasnik BiH, broj 97/14

4. Finansijske i logističko-operativne aktivnosti

131. Okvirni tekući troškovi Općih izbora 2014. godine iznose **7.613.600 KM** od čega je 7.585.000 KM iz budžeta i 28.600 KM iz donacije Vijeća Evrope.
132. Za potrebu organizovanja Općih izbora 2014. godine, a na osnovu Odluka Centralne izborne komisije BiH, izvršene su nabavke opreme roba i usluga za koje je provedeno ukupno 24 postupka od čega 16 otvorenih i 8 konkurentskih postupaka.
133. Nadalje, za potrebe organiziranja Općih izbora 2014. godine angažovano je i dodatno osoblje na određeno vrijeme: referenti za obradu podataka – 10 izvršilaca; saradnik za pravne poslove i upravna rješavanja - 2; saradnik za rad s političkim subjektima – 1; saradnik na poslovima koordinacije i obrade podataka – 1; referent za rad s političkim strankama – 2; referent na infoliniji – 2; referent na prijemu i obradi mailova i faksova – 1; zaposlenik na prijemu, skladištenju i distribuciji izbornog materijala – 12; referent za administrativne i tehničke poslove – 1.
134. Skladište Centralne izborne komisije BiH, koje predstavlja posebnu organizacionu cjelinu, nalazi se na posebnoj lokaciji, odvojeno od sjedišta Centralne izborne komisije BiH, na adresi Kasindolskog bataljona 38, Istočno Sarajevo. U 2014. godini u skladištu Centralne izborne komisije BiH su obavljane dodatne aktivnosti u vezi s pripremom i organizovanjem Općih izbora 2014. godine, prijem i kontrola obrazaca za biračka mjesta; prijem i kontrola glasačkih listića koji su distribuirani iz štamparije u skladište; distribucija materijala za izborne komisije koja je obavljena u četiri ciklusa – dva dostavna i dva povratna ciklusa i uskladištenje kompletnog materijala u skladištu Centralne izborne komisije BiH iz kojeg je distribuiran izborni materijal u Glavni centar za brojanje gdje se vršilo brojanje neprebrojanih glasačkih listića.

5. Informatičko-tehnička podrška

135. Najvažnije aktivnosti u smislu informatičko-tehničke podrške, pripremi i provođenju Općih izbora 2014. godine, osim već spomenute aktivnosti oko pripreme presjeka Centralnog biračkog spiska, predstavlja tehnička priprema JIIS-a u svim segmentima.
136. U periodu od 2. do 6. oktobra 2014. godine Centralna izborna komisija BiH je organizovala i provela probne (testne) izbore čiji cilj je bio testiranje aplikacije JIIS BiH „unos izbornih rezultata“. Svrha testiranja aplikacije je bila provjera uvezanosti postojećih informatičkih komunikacijskih veza općinskih/gradskih izbornih komisija i Centralne izborne komisije BiH, te funkcionalnosti aplikacije „Unos izbornih rezultata“. Tokom testiranja OIK/GIK izvršile su unos podataka putem aplikacije, prilikom čega su evidentirani postojeći problemi koje je bilo neophodno otkloniti do održavanja Općih izbora 2014. godine.
137. Na linku <http://web/pretraga> se mogla izvršiti provjera podataka Centralnog biračkog spiska za birače koji provjeravaju svoj status preko internet stranice Centralne izborne komisije BiH.

138. Na dan izbora 12. 10. 2014. pa sve do objave utvrđenih rezultata 10. 11. 2014. godine konstantno su kontrolisani podaci koji su uneseni u sistem, otklanjale se eventualne nepravilnosti, davali izvještaji o svim relevantnim podacima i sugerisala moguća rješenja. Podrška u obavljanju ovih zadataka su bila tri vanjska saradnika, zaposlenika Agencije za statistiku BiH.
139. Na internet portalu se izvršila objava svih rezultata provedenih Općih izbora u BiH. U tu svrhu za svaki prikaz pripremljen je web modul prikaza rezultata u realnom vremenu, a zatim i html statički prikazi istih rezultata u svrhu arhiviranja prikaza.

5.1. Grafička priprema dokumentacije

140. Centralna izborna komisija BiH je u 2014. godini provodila i aktivnosti grafičke izrade i pripreme dokumenata, brošura, priručnika, plakata, postera, loga Općih izbora 2014. godine, glasačkih listića, reklama, obrazaca, certifikata, akreditacija i drugih akata koji su se uglavnom odnosili na poslove na organizaciji i pripremi materijala za Opće izbore 2014. godine.

6. Finansiranje izborne kampanje

141. U skladu s odredbama člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona BiH i člana 12. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka, sve političke stranke i nezavisni kandidati koji su učestvovali na Općim izborima 2014. godine imali su obavezu da u roku od trideset dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u „Službenom glasniku BiH“ Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnesu finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora (postizborni finansijski izvještaj)³⁰, odnosno do 10. 12. 2014. godine.
142. Do 23. 12. 2014. godine postizborni finansijski izvještaj je podnijela 51 politička stranka (ili 78,46% od ukupnog broja stranaka koje su učestvovala na izborima), od čega je 37 političkih stranaka izvještaj podnijelo u zakonom propisano roku (30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u „Službenom glasniku BiH“), dok finansijski izvještaj nije bilo podnijelo 14 političkih stranaka. Centralna izborna komisija BiH je, putem saopćenja za javnost, političkim subjektima ukazala na zakonsku obavezu podnošenja postizbornog finansijskog izvještaja, a političkim subjektima koji u zakonom propisanom roku nisu podnijeli izvještaj, upućeno je i upozorenje za dostavljanje istih. Nakon isteka zakonskog roka i upozorenja, finansijski izvještaj je podnijelo 20 političkih stranaka. Zaključno sa 19. 1. 2015. godine ukupno 8 političkih stranaka nije dostavilo postizborni finansijski izvještaj.

³⁰ Postizborni finansijski izvještaj sadrži sljedeće podatke: a) raspoloživu gotovinu političkog subjekta; b) sve prihode i rashode, zasnovane na članarini, transparentnim priložima iz inostranstva, priložima fizičkih i pravnih lica, priložima u obliku robe i usluga, prihodima na vlastitu imovinu i preduzetničke aktivnosti, u skladu s odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, kreditima, pozajmicama, donacijama, olakšicama, povratu novca, ostalim materijalnim troškovima i ostalim izvorima prihoda; c) identitet lica ili izvora uplate i doprinosa u naturi, kao i identitet lica koje je primilo takvu uplatu koja premašuje iznos od stotinu (100) konvertibilnih maraka, zajedno sa datumom i iznosom takve uplate; d) ukupan iznos svih dospjelih dugovanja i ukupan iznos isplata po sljedećim osnovama: troškovi štampanja plakata i plakatiranja, troškovi štampanja predizbornih oglasa, proglašenja, saopćenja i sl. u javnim glasilima, troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova i troškovi štampanja, reprodukcije i slanja predizbornog materijala koji se šalje biračima; e) iznos i vrstu neizmirenih dugova i obaveza koje duuguje podnosioc izvještaja ili koje treća lica duuguju podnosiocu izvještaja, a u slučaju da su takvi dugovi i obaveze izmireni za manji iznos od njihovog prijavljenog iznosa ili vrijednosti, i izjavu koja se odnosi na okolnosti i uslove pod kojima su takvi dugovi ili obaveze otpisani.

143. Od ukupno 24 nezavisna kandidata koji su učestvovali na izborima, do 23. 12. 2014. godine postizborni finansijski izvještaj podnijelo je njih 11 (45,83%) od čega su samo 2 nezavisna kandidata izvještaj podnijela u zakonom propisanom roku (30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u „Službenom glasniku BiH“) dok njih 13 nije bilo podnijelo izvještaj. Nakon zakonom propisanog roka te upozorenja Centralne izborne komisije BiH, postizborni finansijski izvještaj je podnijelo 15 nezavisnih kandidata (9 nakon roka i 6 nakon isteka roka i upozorenja Centralne izborne komisije BiH) dok 7 nezavisnih kandidata nije dostavilo postizborni finansijski izvještaj.

6.1. Troškovi izborne kampanje

6.1.1. Limit na troškove kampanje

144. Za finansiranje izborne kampanje, u skladu s članom 15.10. Izbornog zakona BiH, politički subjekti u okviru zakonom propisanog limita mogli su potrošiti 59.514.223,43 KM, od čega političke stranke 54.370.031,43 KM i nezavisni kandidati 5.144.192 KM.
145. Političke stranke koje su do 23. 12. 2014. godine Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijele postizborni finansijski izvještaj iskazale su troškove izborne kampanje u iznosu od 8.632.256,35 KM.
146. Uvidom u podatke o ostvarenim troškovima izborne kampanje, koje su iskazali politički subjekti u postizbornim finansijskim izvještajima, utvrđeno je da je jedna politička stranka, **Stranka za Evropsko Sarajevo**, prekoračila limit propisan u članu 15.10 Izbornog zakona BiH za iznos od 30.312,60 KM.

6.1.2. Struktura troškova izborne kampanje

147. Strukturu troškova izborne kampanje političkih stranaka, koje su podnijele postizborni finansijski izvještaj, čine:

Troškovi štampanja plakata	1.162.734,38	13,47%
Troškovi plakatiranja	1.008.647,78	11,68%
Troškovi štampanja predizbornih oglasa, proglosa, saopćenja i sl. u javnim glasilima	3.036.364,45	35,17%
Troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova	897.621,98	10,40%
Troškovi štampanja, umnožavanja i slanja predizbornog materijala biračima	758.362,94	8,79%
Ostali troškovi propagande	1.768.524,82	20,49%
UKUPNO	8.632.256,35	100,00%

Troškove izborne kampanje u svojim finansijskom izvještajima (do 23.12.2014. godine) prijavila su samo dva nezavisna kandidata i to: jedan kandidat u iznosu od 2.346,50 KM i drugi kandidat u iznosu od 1.075,50 KM.

6.1.3. Izvori finansiranja političkih stranaka

148. U periodu od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora 2014. godine političke stranke su u finansijskim izvještajima iskazale ukupne prihode u iznosu od 15.423.617,59 KM, čiju strukturu čine:

Članarina	967.180,26	6,27%
Prilozi fizičkih lica	2.938.240,11	19,05%
Prilozi pravnih lica	825.454,16	5,35%
Prihodi od imovine stranke	364.261,32	2,36%
Prihodi od poklona	128.936,15	0,84%
Prihodi iz budžeta	10.029.012,87	65,02%
Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija	1.030,00	0,01%
Ostali prihodi	169.502,72	1,10%
UKUPNO	15.423.617,59	100,00%

Istovremeno, političke stranke su na dan izvještajnog perioda (10. 11. 2014. godine) iskazale obaveze u iznosu od 7.613.821,09 KM. Na osnovu podataka iz finansijskih izvještaja političkih stranaka, u ovom izvještajnom periodu stranke su se finansirale iz vlastitih izvora (prihoda političkih stranaka) u procentu od 65,28 %, dok su za finansiranje koristile tuđe izvore (obaveze političkih stranaka – zajmovi, lizing, dobavljači, obaveze prema zaposlenim i sl.) u procentu od 34,72 %.

7. Zaključna razmatranja i preporuke

7.1. Zaključna razmatranja

149. U 2014. godini Centralna izborna komisija BiH se fokusirala primarno na pripremu i provođenje Općih izbora, kao i pravovremeno donošenje normativnih i provedbenih akata čijim unapređenjima se nastojao pojednostaviti izborni proces, povećati povjerenje i transparentnost cjelokupnog izbornog procesa.
150. Centralna izborna komisija BiH je 15. 5. 2014. godine objavila da će Opći izbori u BiH biti održani 12. 10. 2014. godine i usvojila kalendar izbornih aktivnosti.
151. Ukupan broj birača na Izvodu iz Centralnog biračkog spiska na dan Općih izbora 2014. godine je bio 3.282.581, od čega u Federaciji BiH 2.039.316 birača, a u Republici Srpskoj 1.243.265 birača.
152. U Brčko distriktu BiH je, u saradnji s lokalnim organima vlasti, provedena snažna informativna kampanja kako bi se birači motivirali da izaberu entitetsko državljanstvo čime bi im bilo omogućeno da učestvuju na Općim izborima 2014. godine. Na dan izbora 12. 10. 2014. godine u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za Brčko distrikt BiH bilo je upisano ukupno 85.367 birača, od čega je biračku opciju FBiH imalo 25.490 birača, a 20.999 birača je imalo opciju RS, dok za 38.878 građana Brčko distrikta BiH (ili 45,54%) nije bila određena biračka opcija i oni nisu mogu ostvariti svoje biračko pravo na prošlim izborima.
153. Na Općim izborima 2014. godine učestvovalo je: 65 političkih stranaka, 24 koalicije i 24 nezavisna kandidata. Ukupno su ovjerene 732 kandidatske liste sa 7.748 kandidata od čega 3.276 žena (ili 42,28%) i 4.472 muškarca (ili 57,72%).
154. Birači na Općim izborima 2014. godine su glasali na 5.400 biračkih mjesta: 5.254 redovnih, 132 za glasanje u odsustvu, 5 za glasanje lično, 5 u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inostranstvu i 4 biračka mjesta za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićem.
155. Na Općim izborima 2014. godine glasalo je ukupno 1.788.083 birača ili 54,47% što je za 2% niža izlaznost nego na Općim izborima 2010. godine.
156. Izborni proces je posmatrao rekordan broj posmatrača: 5.766 akreditiranih od strane Centralne izborne komisije BiH i 64.160 posmatrača akreditiranih od strane općinskih/gradskih izbornih komisija.
157. U oblasti sigurnosti izbornog procesa Centralna izborna komisija BiH je pravovremeno obavijestila sva relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je raspisala Opće izbore 2014. godine nakon čega je Ministarstvo sigurnosti BiH formiralo Odbor za sigurnost Općih izbora i Operativni štab na čelu sa Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela koji je koordinirao aktivnosti na terenu, a u čijem radu su, pored predstavnika Centralne izborne komisije BiH, učestvovali i predstavnici svih sigurnosnih agencija u BiH. Opća je ocjena da je

su Opći izbori 2014. godine protekli u dobroj atmosferi bez većih incidenata i cjelokupan posao je obavljen u skladu s najvišim sigurnosnim standardima.

158. U toku priprema za Opće izbore 2014. godine Centralna izborna komisija BiH susretala se i s problemima kao što su: neažuriranje podataka o osobama koje imaju status raseljenih čime je otežana identifikacija ovih osoba u Centralnom biračkom spisku kako bi one mogle ostvariti svoja prava utvrđena članom 20.8 Izbornog zakona BiH, zatim nemogućnost registracije određenog broja birača koji su trebali glasati izvan zemlje zbog nedostatka dokumentacije i prijavama o zloupotrebama ličnih dokumenata za glasanje putem pošte.
159. U periodu izbornih aktivnosti, učesnici izbornog procesa podnosili su prigovore i žalbe koji se odnose na: odluke Centralne izborne komisije BiH kojima je prijava političkog subjekta za učešće na Općim izborima 2010. godine bila odbijena ili odbačena; ovjeru kandidata na kandidatskim listama; odbijanje upisa u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH; odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi s upisom u Centralni birački spisak za glasanje za Brčko distrikt BiH; postupak imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine; povredu člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH kojim je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i štampanih medija; kršenje izborne šutnje, povrede biračkog prava na biračkim mjestima, ponovno brojanje glasačkih listića, poništenje izbora.
160. U svim fazama izbornog procesa izjavljeno je 67 žalbi Apelacionom odjeljenju Suda BiH, od kojih je Sud BiH 66 žalbi odbio ili odbacio, dok je jednu djelimično preinačio, u dijelu koji se odnosi na kaznu uklanjanje kandidata sa kandidatske liste, čime je 99% odluka Centralne izborne komisije BiH potvrđeno. Na konačne i pravosnažne odluke Centralne izborne komisije BiH kojim je odlučivano u izbornom periodu za provođenje Općih izbora u BiH do 20. januara 2015. godine podnesene su tri apelacije Ustavnom sudu BiH.
161. U 2014. godini Centralna izborna komisija BiH je, u okviru aktivnosti izgradnje informacione infrastrukture, nastavila daljnju implementaciju JIIS-a, a za Opće izbore 2014. godine prvi put izvršeno je javno – elektronsko žrijebanje za redosljed političkih subjekata na glasačkom listiću. Također, svim OIK/GIK je osiguran pristup programu za evidentiranje prigovora i žalbi zahvaljujući čemu je Centralna izborna komisija BiH imala uvid u broj i status podnesenih prigovora i žalbi na lokalnom nivou.
162. Centralna izborna komisija BiH je provela i posredne izbore za delegate u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske i Federacije BiH, Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i Vijeće naroda RS dok se u narednom periodu trebaju provesti i posredni izbori za predsjednika i potpredsjednike Federacije BiH.
163. Okvirni tekući troškovi Općih izbora 2014. godine iznose 7.613.600 KM od čega je 7.585.000 KM iz budžeta i 28.600 KM iz donacije Vijeća Evrope koja je iskorištena za izradu i štampanje Priručnika za rad biračkih odbora i održavanje edukativnih seminara za predstavnike političkih stranaka, potencijalnih predsjednika biračkih odbora pod nazivom „Povrede izbornog procesa – prekršajna i krivična odgovornost i praksa“, te članova izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica.

164. Političke stranke koje su Centralnoj izbornoj komisiji BiH do 23. 12. 2014. godine podnijele postizborni finansijski izvještaj iskazale su troškove izborne kampanje u iznosu od 88.632.256,35 KM.
165. Kao i u prethodnom periodu Centralna izborna komisija BiH želi preporučiti da je u narednom periodu neophodno posvetiti pažnju daljnjem unapređenju izbornog zakonodavstva uz aktivan angažman njenih članova koji bi svojim znanjem i iskustvom mogli doprinijeti donošenju kvalitetnih zakonskih rješenja.

7.2. Preporuke

166. Centralna izborna komisija BiH predlaže da Parlamentarna skupština BiH prihvati sljedeće preporuke:

A) Dopuna Izbornog zakona BiH po hitnoj proceduri

Centralna izborna komisija BiH je u zakonskom roku provela Opće izbore 2014. godine i potvrdila izborne rezultate 10. 11. 2014. godine, nakon čega je pristupila provedbi posrednih izbora.

Odredbom člana 10.10 Izbornog zakona BiH propisano je da kantonalna zakonodavna tijela biraju 58 delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, 17 iz reda bošnjačkog, 17 iz reda srpskog, 17 iz reda hrvatskog naroda i sedam iz reda ostalih.

Shodno navedenoj zakonskoj odredbi i članu 10.12 i 10.16 Izbornog zakona BiH, raspoređeni su mandati u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, ali su ostala upražnjena četiri mjesta delegata iz reda srpskog naroda s obzirom da na kandidatskim listama u svim kantonima nema izabranih kandidata iz reda srpskog naroda, no činjenica je da je i s postojećim brojem delegata moguć rad kluba srpskog naroda.

Imajući u vidu navedeno i činjenicu da Izbornim zakonom BiH nije regulisan način postupanja u konkretnoj situaciji, Centralna izborna komisija BiH je mišljenja da trebaju biti izabrani svi delegati u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH kako bi se ispoštovale odredbe Ustava Federacije BiH.

Iz navedenog razloga moguće rješenje je da Parlamentarna skupština BiH pristupi hitnom postupku usvajanja Zakona o dopuni Izbornog zakona BiH, te izuzetno za ove izbore, reguliše dodjelu mandata neizabranim kandidatima sa kandidatskih listi za kantonalne skupštine sa najvišim količnicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH. Taj princip hitnosti retroaktivnog regulisanja i popune primijenjen je za Narodnu skupštinu RS nakon izbora 2006. godine (član 20.12b Izbornog zakona BiH).

- Jedno od mogućih rješenja bi bilo da se popuna nedostajućih delegata iz određenog konstitutivnog naroda ili iz reda ostalih vrši sa kandidatskih listi za kantonalne skupštine onih političkih subjekata koji su dobili mandate u skupštini tog kantona, a mandat bi se dodijelio kandidatima koji su dobili

najveći broj glasova i pripadnici su onog konstitutivnog naroda, odnosno ostalih koji nedostaju u klubovima delegata Doma naroda Parlamenta Federacije BiH.

- Druga moguća opcija bi bila rješenje slično načinu popune Vijeća naroda Republike Srpske u slučaju nedostajanja potrebnog broja poslanika u klubu nekog naroda iz reda ostalih, što se redovno dešava (član 11.11 Izbornog zakona BiH Odbornici/Vijećnici-elektori).
- Također, moguće je i neko drugo rješenje po odluci zakonodavca vodeći računa da isto ne smije biti suprotno odredbama Ustava Federacije BiH koje regulišu tu materiju.

Hitna dopuna Izbornog zakona BiH je potrebna ne samo zbog naprijed navedenog, nego i zbog moguće situacije da prestane mandat nekome od delegata u skladu s članom 1.10 Izbornog zakona BiH i nemogućnosti popune delegata iz reda istog konstitutivnog naroda ili iz reda ostalih, čime bi se dovelo u pitanje funkcionisanje kluba delegata tog konstitutivnog naroda ili ostalih.

B) Pristupiti formiranju Interresorne (ekspertne) radne grupe za izmjene i dopune izbornog zakonodavstva BiH.

Broj: 04-2-07-10-77-1/15

Sarajevo, 22. 1. 2015. godine

Predsjednik

Sjefan Mikić